

PIK LI, Ч. 6

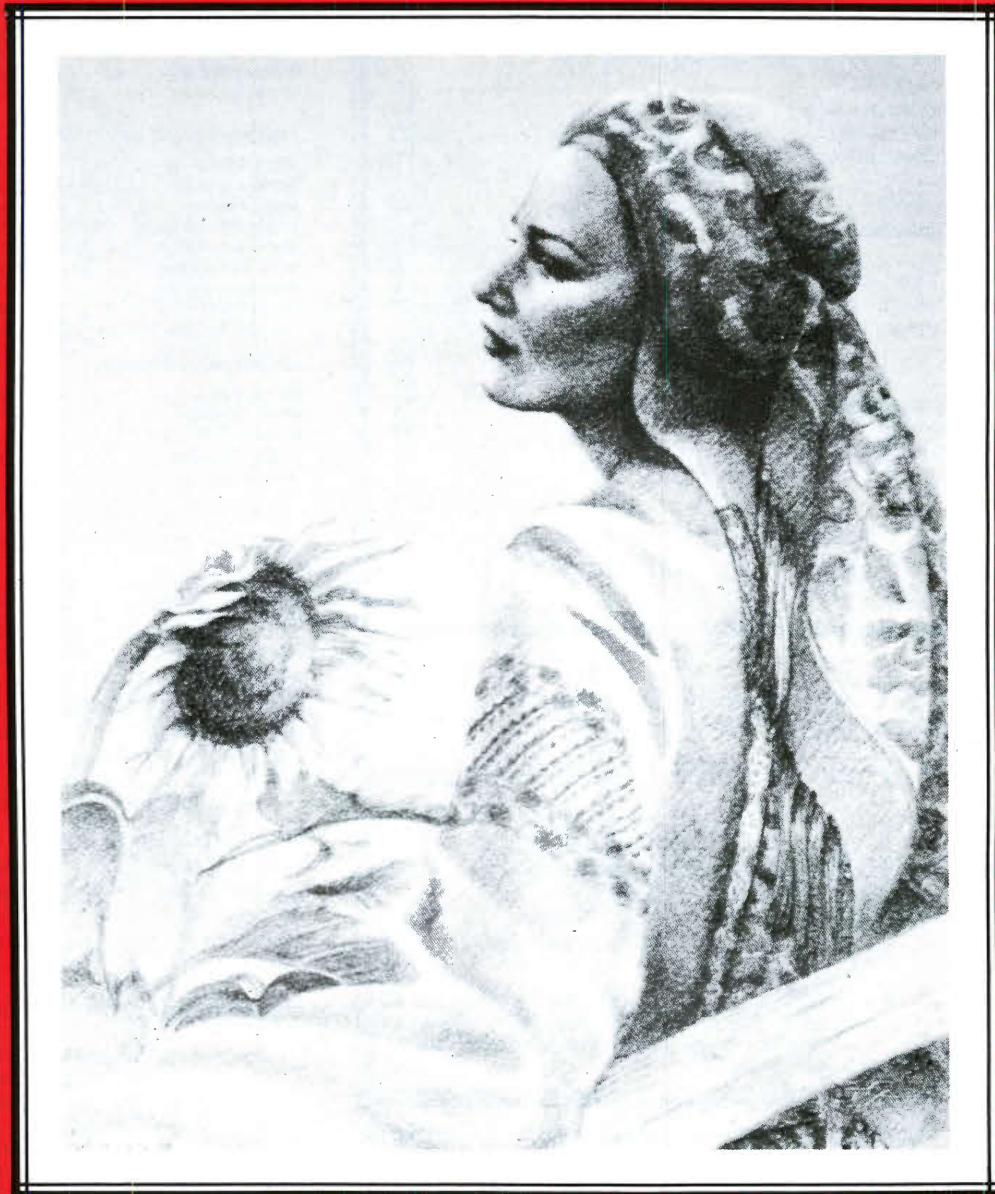
ЧЕРВЕНЬ — 1994 — JUNE

No. 6, VOL. LI

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK LI, Ч. 6

ЧЕРВЕНЬ — 1994 — JUNE

№ 6, VOL. LI

ЗМІСТ

Лідія Бурачинська. Олена Лотоцька.	1
Вітаємо з ювілеєм. Любомира.	4
Уляна Любович. "Наше Життя".	5
Валентина Борисенко. Вчені жінки на тернистому полі українського народознавства.	8
Валентина Єщенко. Проблеми жінок у сучасній Україні.	11
Стефанія Павлишин. "Український голос зачаровує світ".	13
Нашій мамі сповнилося 100 років.	15
Our Life	
Governor of Illinois Welcomes.	17
Martha Bohachevsky-Chomiak. Rediscovering the Humanities in Ukraine.	18
Bozhena Olshaniwsky. The Ukrainian Famine Commission in the US Congress.	21
Intermarriages — the Current Reality of Our Life. Lubomyra.	22
Cooky's Corner.	24
Христя Навроцька. Наше харчування.	25
Хроніка Округ. Округа Північного Нью-Йорку.	26
Дописи Округ і Відділів.	27
Пожертви.	31
Нашим дітям.	34
Посмертні згадки.	36
Загальні збори відділів.	3 стор. обкл.

На обкладинці: Людмила Темертей, "Соняшник", рисунок, 1974 р.
On the cover: Ludmyla Temertej, "Sunflower", drawing, 1974.

Головний редактор — **Ірена Чабан**
Мовний редактор — **Роман Юревич**
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ
Анна Кравчук — з уряду
(Голова Союзу Українок Америки)
Олена Бобиляк — з уряду
(пресова референтка Головної Управи)
Марта Богачевська-Хом'як
Анна-Галія Горбач
Іванна Ратич
Іванна Рожанковська

РЕДАКЦІЯ
108 Second Avenue
New York, NY 10003
(212) 674-5508
Факс: (212) 254-2672
Адміністратор — **Наталія Дума**

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly —
except Aug. by Ukrainian National Women's League of
America, Inc., 108 Second Avenue, New York, NY 10003.
ISSN 0740-0225

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices. Copyright 1994 Ukrainian National Women's League of America, Reserved — Published in U.S.A.

Postmaster: send address changes to "OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

ГОЛОВНА УПРАВА СУА

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська
Марія Савчак

ЕКЗЕКУТИВА

Анна Кравчук	— голова
Ольга Тритяк	— 1-ша заступниця голови
Наталія Даниленко	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Марта Богачевська-Хом'як	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Ірина Куровицька	— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Іванна Ганкевич	— протоколярна секретарка
Варка Бачинська	— кореспондентська секретарка
Рома Шуган	— скарбничка
Таїсса Турянська	— фінансова секретарка
Лідія Білоус	— вільний член
Софія Геврик	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Люба Фірчук	— музейно-мистецька
Ока Грицак	— виховна
Лідія Черник	— суспільної опіки
Люба Більовшук	— стипендій
Олена Бобиляк	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Лідія Колодчин	— Дітройт
Оксана Фаріон	— Філадельфія
Надія Савчук	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью-Йорк
Ярослава Мулик	— Нью Джерсі
Іванна Шкарупа	— Огайо
Анастасія Хариш	— Чикаго
Люба Кінах	— Нова Англія
Наталія Кушнір-Верзоп	— Південний Нью-Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич	— голова
Марія Томоруг	— член
Розалія Полчі	— член
Марія Дорожинська	— заступниця
Лідія Фіцалович	— заступниця

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА

108 Second Avenue
New York, NY 10003
(212) 533-4646
Директор — **Омеляна Рогожа**
Години урядування:
від 10:00 до 4:00 по пол.

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА

UNWLA Inc. Scholarship Program
P.O. Box 172
Holmdel, NJ 07733
(908) 888-0494
Luba Bilowchchuk

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ
Ukrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W24HG
England

АВСТРАЛІЯ
Postup Ukrainian Cooperative
Trading Society Limited
928 Mount Alexander Rd.
Essendon, 3040,
Australia

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 Second Avenue
New York, NY 10003
(212) 228-0110
Fax (212) 228-1947

1948 р. Олена Лотоцька вручає нагороду Марії Хомин. В центрі професор Гарасимович.
1948. Olena Lototsky presenting the award to Maria Khomyh. Prof. Harasymovych, center.

ОЛЕНА ЛОТОЦЬКА (1894—1975) (закінчення)

У квітні 1934 року Олена Лотоцька зрезигнувала з поста голови СУА. Дочці Дарії виповнилося 20 років і вона поїхала до Європи відвідати родину. Поїхати з нею Олена не могла, бо не було грошей для двох. Син Юрій закінчив середню школу і пішов на працю, а Теодор ще ходив до школи. Вона використала те, що Володимир Лотоцький став редактором газети "Америка" і переїхала до Філядельфії, де почала працювати. Та не могла вона уникнути зустрічей з членками СУА. Чи то відвідуючи церкву, чи з нагоди якоїсь імпрези — завжди з кимось побачилася, поговорила.

На запрошення 42-го Відділу Олена стала його членкою. Це був Відділ, що складався з жінок середнього віку, які дуже ретельно виконували свої обов'язки. Вона ознайомилася з їхнім пляном праці і стала їм допомагати. Це її навіть захопило, бо досі вся її увага була звернена на працю організації в цілості, а тепер вона побачила, як проходить праця в окремому відділі, "внизу", при самій основі. Членками Відділу були здебільшого матері, що боролися з безробіттям своїх чоловіків. Вони пішли на роботу, яку могли тоді дістати, — прибирання, прання. Але на сходинах Відділу вони були дуже раді зустрітися з колишньою головою СУА, яка могла їм щось розказати, поставити перед ними якусь конкретне завдання. Тут виявилася її зрозуміння тих жінок, що хоч жили давно на чужині, але душею ще були в рідному краї.

Одного дня прийшла їй думка через пресу звернутися до членок СУА. Це можна було зробити через "Америку", яка потребувала жіночої сторінки. "Америка" радо погодилася, назвавши цю сторінку "Жіночим відділом". Олена вміщувала тут звіти з річних зборів чи імпрез місцевих відділів. Провадив сторінку її чоловік, а вона подавала коротку передову, відповідно до часу чи події, і вістки про жіноче життя.

Велику увагу жіноча сторінка приділяла Союзові Українок у Львові. Вміщено комунікат СУА після розв'язання Союзу Українок, потім появилася повідомлення про реактивування СУ, обговорено заснування Всесвітнього Союзу Українок, до якого Союз Українок Америки зголосив про свій вступ. Появилася стаття Ганни Чикаленко-Келлер про Жіночу Громаду у Києві.

Почалася Друга світова війна. Розірвався зв'язок з краєм. Звітування обмежилося до подій у США і Канаді. Перестала приходити жіноча преса з України, бо вона взагалі перестала там виходити.

Ще 27—28 травня 1939 року в Нью-Йорку відбулася IV Конвенція СУА. Прибула Олена Лотоцька як голова 42-го Відділу. Її, як редакторку "Жіночого відділу", зустріли прихильно. Тут відразу порушили питання, чи не можна б перетворити "Жіночий відділ" на "Вістник СУА". Ухвалено домагатися того за оплатою. Так з часом — після того, як перестав виходити "Жіночий відділ", — 11 листопада 1939

року в "Америці" вийшло перше число "Вістника". Це вже було офіційне видання СУА. У першому числі Головна Управа СУА привітала членство і подала деякі організаційні новини, а саме: заснування Окружної Ради в Нью-Йорку (на третьому місці після Дітройту і Філядельфії) і про відзначення 15-ліття СУА, що мало відбутися в 1940 р. Були поміщені дописи відділів про їхню працю. Офіційною редакторкою "Вістника" стала Олена Лотоцька.

Почалися роки війни. Прямого контакту з краєм не було, а вістки доходили окрешною дорогою: то написав хтось зі Швайцарії, то знов обізвався жіноцтво з Харбіну в Манджурії. Але "Вістник" продовжував виходити, друкуючи переважно місцеві вістки. До нього дописували Анна Бойко, Олена Штогрин, крім передової, що її писала завжди Олена Лотоцька.

VI Конвенція СУА відбулася в Нью-Йорку у вересні 1943 року. О. Лотоцька як голова 42-го Відділу була її делегаткою. Відділи Нью-Йорку включилися до праці в американському Червоному Хресті і не було бажаних ввійти до проводу СУА. О. Лотоцька погодилася очолити СУА. До Екзекутиви обрано членок з Філядельфії і туди перенесено Централю. Зразу ж підшукано домівку, до якої перевезено скупе устаткування, книжки і збірку народного мистецтва, куплену після Світової Виставки 1933 року. Олена впорядкувала домівку, щоб вона стала затишною.

Зразу почалася підготовка нового проекту. Олена піддала думку про видання власної жіночої газети. Членки СУА зустріли цей проект з захопленням. 1 січня 1944 року вийшло перше число газети, що називалася "Наше Життя". На редакторку запросили Клавдію Олесницьку. Але недовго вона редагувала нову газету. Хоч її талановите перо заблисло в передових, проте трудно було їй схопити все те, що вимагало життя і праця організації. Тому після двох років вона зрезигнувала. І знову редакторкою стала О. Лотоцька.

Пам'ятаючи про успіх Першого Жіночого Конгресу в Нью-Йорку, Олена задумала скликати другий. Згадка про те, що Головна Управа плянує скликати другий Конгрес, появилася в "Нашому Житті" в 1945 р. Створено комітет підготовки до Світового Конгресу Українського Жіноцтва і розпочато працю.

Олена дуже любила розповідати про труднощі і перешкоди, що їх довелось переборювати. У повоєнних часах відбутися Конгрес було нелегко. Йшлося насамперед про те, щоб приїхали представниці жіноцтва з Німеччини, які створили там Об'єднання Українських Жінок. А в ті часи їздили тільки нечисленні переселенці до Америки й Канади. З великим трудом вдалося дістати візи для Ірини Павликовської і Дарії Ребет, до яких приєднались переселенки — Уляна Целевич і Марія Химинець. З Канади пощастило спровадити Олену Кисілевську — поза пред-

ставницями канадських жіночих організацій.

Світовий Конгрес Українського Жіноцтва відбувся 13—15 листопада 1948 р. у Філядельфії. На ньому було створено Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), головою якої стала Олена Кисілевська, а Олена Лотоцька — однією з її заступниць.

У переселенні нових емігрантів Олена Лотоцька теж взяла активну участь. Від представниць ОУЖ Німеччини вона дізналася, що найтяжче переселитися вдовам з дітьми. Їх відсувають на дальший плян, а німці звужують табори переселенців. З ініціативи СФУЖО постав комітет "Мати і дитина", метою якого було переселення до США вдів з дітьми. Цю акцію провів Союз Українок Америки. Винайнято цілий дім, умебльовано його й вислано для вдів відповідні документи ("афідавіти"). Протягом 1949 і 1950 років до Америки прибуло понад 30 вдів з дітьми, а всього 153 особи. Олена виявилася дбайливою господинею, що влаштувала приїжджих, шукала для них праці і допомагала знайти помешкання, коли вони вже оформилися.

З приїздом нової еміграції перед Союзом Українок Америки виникло нове завдання — охопити ці жіночі маси. Ця думка виринула на одних зборах у Філядельфії. Стояло питання, чи новоприбулі можуть вливатися до існуючих відділів, чи повинні створювати свої. Після довгих дискусій більшістю голосів вирішено (і це становище зайняла Олена Лотоцька), що вони повинні вступати до різних відділів, залежно від місця проживання.

Однак згодом виявилось, що це рішення було помилковим. Новоприбулі не почувалися добре в таких відділах і їх плян праці їм не відповідав. Деякі членки (а їх були одиниці) вмiли достосуватися, але загал залишився на боці або з часом творив окремі відділи. А тоді обдумували завдання, які мали б виконувати. О. Лотоцьку це дивувало. Вона вмiла співпрацювати з кожною членкою і знайти плян праці їй було легко. В безконечних дискусіях справа обговорювалася на всі лади. Обговорювалася вона і в журналі "Наше Життя", що в 1951 р. перейшло з газети на журнал.

У той час Союз Українок Америки захопився новим проектом. Випала можливість видати поезії Лесі Українки англійською мовою. Перекладачем був священник Персіфаль Канді, що жив у Канаді серед українців і вивчив українську мову. Олена висунула цю справу перед делегатками Конвенції СУА й дістала апробату. Почалася збірка грошей, переговори з друкарнею, коректа. І врешті появилася твори Лесі Українки англійською мовою. Назву збірки придумала сама О. Лотоцька — "Дух полум'я".

Потім здійснився ще один проект. Виникла думка купити один будинок під дім СУА. Діставши ухвалу Конвенції, Олена приступила до реалізації задуму.

Куплено дім при 909 Н. Френклін вул. і відновлено низ, а два поверхи винаймлено. Там замешкала Олена Лотоцька з чоловіком і деякі працівники Централі. Гроші на купівлю уфундували відділи СУА, що й було стверджено на таблиці у головній залі. Дім став осідком Централі аж до 1961 року, коли дільницю почали нищити. Тоді куплено новий дім при 4936 Норт 13-ій вул., в українській дільниці.

У 1954 р. відбувся Конгрес Міжнародної Жіночої Ради у Гельсінкі, Фінляндія. Тоді Союз Українок Америки вже був членом американської клітини цієї міжнародної організації. Олена увійшла в склад американської делегації. Після Конгресу вона відвідала наші поселення в Європі. Це вперше вона зустрілася з українцями, які залишилися в європейських країнах.

У 1956 році померла Олена Кисілевська. Поховали її в Оттаві, де вона проживала у сина. Олена Лотоцька почала акцію побудови надгробника на її могилі. На цей заклик відгукнулися всі складові організації, навіть такі, що були недавно засновані і звільнені від оплат. Посвячення пам'ятника на могилі О. Кисілевської відбулося в червні 1957 р.

На 1959 р. підготовлявся другий Світовий Конгрес СФУЖО. Його плянувалося провести у червні в Нью-Йорку разом з XII Конвенцією СУА. До Конгресу долучено Студійні Дні СФУЖО, що в комісіях розглядали різні аспекти життя жінки. Конгрес був успішний і зібрав жіноцтво з різних наших поселень. На XII Конвенції відбулися ще три особливі почини, що заслуговують на увагу: спалено моргедж Дому СУА, схвалено новий Статут і влаштовано виставку жіночої творчості та виступ жіночих хорів СУА.

На цей час припадає прикра подія в житті Олени. Вона виїхала на якийсь час до Німеччини, щоб наладнати там діловодство ЗУАДК, в якому була заступницею голови. Саме в той час (1958) помер Володимир Лотоцький. Він не хворів і не жалівся на якусь недугу, а просто раптом згас, як це часто буває з людьми старшого віку. Він уже довгий час був на пенсії і заробляв лекціями англійської мови та перекладами, допомагав Олені в редагуванні "Нашого Життя". Вона зараз же приїхала, доставши телеграму. Приїхали також і діти, які любили його.

Так закінчилося її 35-літнє подружжя. Поховавши чоловіка, Олена мусіла ще повернутися до Мюнхену, щоб закінчити розпочаті переговори. Втрату чоловіка вона болюче пережила.

Після XII Конвенції для Союзу Українок Америки настав новий час. Увійшов у дію новий Статут СУА, опрацьований Іванною Рожанковською. У ньому з двоступневої організації СУА став триступневою, бо округні управи збільшилися до семи і діяли з рамени Централі. Це відтяжувало Головну Управу, але й надавало їй більшої відповідальності.

Ця перебудова організації вже була в руках новоприбулого членства. Олена Лотоцька не раз нарікала

на ці зміни, однак не могла заперечити, що вони ведуть до збільшення й росту організації. Найбільше пильнувала вона прав давнього членства. Тому запропонувала відзначення 35-ліття організації — дати, якої звичайно не святкують. Однак тому що старші членки вже "подалися" й невідомо чи доживуть до 40-ліття, всі на це погодилися. Всім відділам, що діяли не менш як 25 років, видано грамоти, а всім членкам — окремі відзнаки.

Ще одна подія сколихнула громадське життя. Це було відкриття пам'ятника Лесі Українці в "Городі культури" у Клівленді. Комітет побудови очолила Анна Мураль, чоловік якої був будівничим і багато допоміг. Це було велике досягнення, коли зважити, що в той час ще ніде не було пам'ятника Лесі Українці. Олена особливо гордилася, що це було справою старших членок, хоч у комітеті було мішане членство.

На цю каденцію припала також особлива справа. Олена Лотоцька вже була вичерпана і відмовилася кандидувати. Тоді Кекилія Гардецька, яка завжди вміла знайти вихід, порадила їй взяти відпустку. Як це так відпустку, будучи головою? Такого Статут не передбачає. "А ви поїдьте на три місяці до сина і там відпочинете", — порадила К. Гардецька. І Олена, хоч пригноблена віком і обставинами, погодилася. Після трьох місяців віджила, повернулася повна енергії. Там вона порпалася в городі, бавилася з внучатами і дихала свіжим повітрям. Правда, на найближчій XII Конвенції (1962) у Філядельфії зложилася лише звіт, а доповіді на мала. Відступила це місце Стефанії Пушкар і Марії Біляк. Так увійшла в останню свою каденцію, що була в 40-річчя Союзу Українок Америки.

Почалася підготовка до Конвенції СУА. Вона мала відбутися в Нью-Йорку з огляду на пов'язання з 40-літтям організації. Олена Лотоцька поставила справу своєї кандидатури на голову під сумнів. Твердила, що вже не почувается на силах. Уважала, що після 23-ох років головування вже не повинна більше кандидувати.

На цю каденцію припало велике свято української громади у США — відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. СУА запевнив собі місце в поході, який очолювала Стефанія Пушкар. Олені вже важко було машерувати.

У тому ж році (1964) припало 70-ліття Олени Лотоцької. Головна Управа влаштувала у Філядельфії скромне свято. Воно відбулося у формі бенкету в залі "Тризуба" під проводом Стефанії Пушкар. Представники організацій і відділів сердечно вітали її.

У 1963 р. Міжнародна Жіноча Рада постановила вшанувати своє 75-ліття конгресом у Вашингтоні. О. Лотоцька була членкою американської делегації.

У підготовці до XIV Конвенції, що мала відбутися у 1965 році, заключено угоду з управою Українського

Інституту Америки в Нью-Йорку. Інститут обіцяв відпустити чотири кімнати на четвертому поверсі для постійної виставки народного мистецтва. Там мала бути виставка музейної збірки, що була в Домі СУА у Філадельфії.

XIV Конвенція СУА була величавою. Вона відбулася 26—28 листопада 1965 р. В ній взяли участь уже перші делегатки молодечих відділів, що заснувалися недавно. Вперше виступив 64-ий Відділ зі своїм показом історичних строїв, що викликав надзвичайне зацікавлення. Доповіді виголосили — у формі панелю "Зберігаймо силу нашого поселення" — Іванна Рожанковська й Ірина Пеленська. Була окрема сесія молодечих відділів з доповідями Катерини Шарабури і Оксани Драган на тему "Пізнаймо корінь свого походження".

О. Лотоцька вже не кандидувала. Після 23-ох років вона постановила залишити провід. Конвенція іменувала її Почесною головою. По довгих нарадах прийнято кандидатуру довголітньої заступниці Стефанії Пушкар.

Хоч О. Лотоцька вже не очолювала СУА, проте вона не думала покидати праці в Централі. Потрібна була канцелярійна сила для ведення каси й нагляду над організацією. Олена радо взяла це на себе. Шість років пробула вона на цій праці, мешкала в Домі СУА на горішньому поверсі. Членки дивувалися, що вона задовольняється таким скромним помешканням (мансардового типу), але Олена застерегла собі те

помешкання ще в 1961 р., коли СУА купив цей дім. І дуже добре почувалася там. До неї приїжджала сестра Стефанія Шуховська, яка варила для всіх мешканок дому. Вона також "обшивала" Олену, коли наближалася якась конвенція чи конгрес УККА. Приїжджала також молодша сестра Маруся Петренко, яка жила на Фльориді. Відвідували її й діти, особливо син Теодор з жінкою. "Не раз було в нас тісно, але ми жили в згоді", — казала вона.

Була вона з нами до 1971 року. На свята і літні вакації виїжджала до дітей, але завжди поверталася і зі свіжими силами бралася до роботи. Дивувалася, як розрослася організація, підтримувала зв'язки з колишніми членками, не відчувалося в неї туги за давнім становищем ні зависти за теперішнє. А коли від'їхала восени 1971 р. на ферму до сина, то один раз приїхала навідатися. Ходила тоді з палицею. Ми дали їй помешкання на другому поверсі, щоб вона не мусіла далеко ходити. Вона захоплювалася всім, що сталося, й дивувалася, що так зріс СУА. Приїхала на XVII Конвенцію СУА до Нью-Йорку. Раділа, що на залі було багато молоді. Захоплювалася, що нова голова СУА Іванна Рожанковська вміє все так добре провадити.

Такою її пам'ятаємо. Завжди усміхненою, завжди погідною, готовою сказати жарт чи засміятися. Такою була все своє життя. Мала гарне личко і вміла підійти до людей. І користувалася тим для добра жіноцтва, яке вона стільки років очолювала.

ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ!

50-ліття — важливий ювілей в житті зорганізованого українського жіноцтва США. З цього приводу від Виховно-Освітньої Ради СКУ щиро вітаємо Головну Управу та теперішню і всі попередні редакції "Нашого Життя" за їхню важливу працю для членства СУА, а також для всього зацікавленого жіноцтва.

П'ять десятиріч безперервної діяльності з визначеною метою приневолює до надуми над переважливою ролею "Нашого Життя" в житті організації як цілості, в житті її складових частин та в житті кожної жінки, яка протягом багатьох років дружила з ним, черпаючи те, що її цікавило — чи то відомості з жіночого питання в нашій громаді та в світі, чи про виїняткових жінок культурного світу, чи про наших героїнь, діла яких торкали наших душ, стимулюючи нас хоч в якійсь мірі наближатися до їх виїняткової духовної сили.

Беручи до уваги важливість преси і вплив її на формування поглядів її читачів, наші щирі побажання успіхів "Нашому Життю" в цій відповідальній праці, а ще успіху в поширенні читацького кола на молодше покоління, щоб і його життя збагачувалося українською культурою і духовністю.

Любомира

”НАШЕ ЖИТТЯ”

РОЗПОВІДЬ РЕДАКТОРА УЛЯНИ ЛЮБОВИЧ

(ВІД ТРАВНЯ 1972 ДО КВІТНЯ 1984 РОКУ)

Редактором "Нашого Життя" стала у травні 1972 р., хоч на запрошення ред. Лідії Бурачинської дописувала до журналу від 1968 р.

Нова Редколегія оформилася в грудні 1972 р. Із членів попередньої Колегії, крім Лідії Бурачинської, залишилися Наталія Іщук і Марта Тарнавська. Новими членами стали Марія Барагура, Марта Бачинська, Світлана Луцька (згодом Андрушків) та Олександра Різник. Деякий час були Олена Сміндяк і Христя Навроцька. Склад Колегії мінявся. У 1984 р. в її склад входили Світлана Луцька-Андрушків, Марія Барагура, Лідія Бурачинська, Любов Волинець. Мовним редактором була Наталя Лівницька-Холодна.

Від початку 1973 р., впродовж шістьох-сімох років, Колегія сходилася що два-три місяці, інколи й частіше. Редактор приготувляла схему-план чисел на декілька місяців. Члени Колегії, крім ділянок, за які відповідали, пропонували, а також приймали завдання опрацюувати ті, які відповідали їхнім зацікавленням і знанням.

На жаль, ці, інколи цікаві, оживлені виміни думок, опіній, пропозицій відбувалися кожного року щораз рідше. Члени Редколегії писали статті, але активними співробітниками редактора залишалися Лідія Бурачинська і Марія Барагура.

ЗМІСТ ЖУРНАЛУ

У схемі-плані кожного числа увага була звернена на те, щоб зміст і оформлення були різноманітними. Теми торкалися не тільки того, що близьке нам в діяспорі та у світі, але зокрема України, щоб інформувати про сучасне, а оживлювати, пригадувати минуле. Завдання, проблеми і діяльність СУА займали теж належне місце.

План передбачав головну тему числа, відповідно до місяця, річниць, актуальних проблем, діяльності СУА. Ця тема була змістом не тільки вступної статті (її, з малими винятками, писала редактор), але й інших статей. Доповнювали тему добірка ілюстрацій, зокрема на обкладинці, поезій, прози тощо.

У кожному числі "Нашого Життя" за ті роки знайдемо, згідно зі схемою, статтю про цікаву, визначну особу або інтерв'ю з нею. Це були особистості, зв'язані з мистецтвом, літературою, театром, музикою, наукою. "Наше Життя" знайомило читачів з давніми і сучасними громадськими діячами, визначними у різних професіях, а також з політв'язнями, дисидентами, борцями за волю. Фотографії осіб та з їхнього побуту зближували їх до читача.

Для прикладу згадаємо про мистців, починаючи від Тараса Шевченка-малюка (цю статтю передрукувало кілька журналів у США і Канаді), мистців минулого і

нашого століття, аж до сучасних — в діяспорі і Україні. Молодим мистцям ми старалися простелити шлях у світ. Статті були ілюстровані творами мистців.

Крім головної теми у кожному числі була стаття про сучасні і минулі події, проблеми, літературу, мистецтво тощо.

В плані числа була поезія і проза, давня і сучасна. Письменники не тільки із США, але й інших континентів надсилали свої твори. Друкувалася теж "ув'язнена поезія і проза". Бували й довші твори, які друкувалися в кількох числах. Деякі були б варті видання окремою книжкою. Згадаємо деякі: Лідія Бурачинська: "Історія однієї приязні". До взаємин Ольги Кобилянської з Наталією Кобринською (чч. 7 — 9, 1972). Марія Галун-Блок: "Тітка Америка". Переклад з англійської мови М. Струтинської (від ч. 5, 1977 до ч. 2, 1979). Ганна Совачева: "Крізь пориви життя". Спогади. Війна і визвольні змагання. Авторка — визначна акторка наших театрів. Важливий причинок до історії визвольних змагань.

Друкувалися теж твори молодих адептів літератури з гуртка "Молода муза", який був зорганізований 82-им Відділом СУА під "опікою" Уляни Любович. На сходинах читали свої твори, дискутували, зустрічалися з письменниками. Мали свій вечір у Літературно-Мистецькому Клубі. Рубрика "Нові книжки" інформувала про нові видання, а доповнювали її рецензії, авторами яких були члени Редколегії, літературознавці.

ЖІНОЧИЙ РУХ, ОРГАНІЗАЦІЇ, ПРОБЛЕМИ

СФУЖО мало постійні сторінки, які редагувала Лідія Бурачинська, деякий час у співпраці з Наталією Іщук. Крім вістей СФУЖО були там статті і нотатки про діяльність складових організацій, про участь у міжнародних зустрічах, про події і постаті із кола їхньої діяльності.

Намагання оживити минуле проявлялося у статтях, які пригадували давні події, як Перший Український Жіночий Конгрес, який відбувся у 1934 р. в Станиславові. Про цей Конгрес приготувала ілюстровану архівними документами статтю Любов Волинець (чч. 7-8, 1974). Доповнили це спогади учасників Конгресу О. Лемехи-Луцької й інших.

13 червня 1982 р. в Нью-Йорку відзначено 50-ліття Першого Жіночого Конгресу США. Ірина Чайківська написала репортаж, який знайдемо в чч. 6-7, 1982.

Із статей, темою яких були жінки і їхні проблеми, згадаємо деякі: М. Тарнавська: "Правне становище жінок в різних частинах світу" (чч. 1-2, 1979), М. Богачевська: "Вклад жінки у розвиток української спільноти" (ч. 1, 1979), Л. Волинець: "Українська жінка на міжнародному форумі" (чч. 3-6, 1979). Був ще ряд статей на подібні

теми, авторами яких були С. Андрушків, М. Богачевська, Л. Волинець, Х. Навроцька, О. Процюк, І. Рожанковська.

Конференція "Українська жінка в двох світах" відбулася під патронатом СУА з ініціативи голови І. Рожанковської 2-3 жовтня 1982 р. Починаючи від вступної анкети (ч. 2, 1982), друковано інформативні статті, а згодом ілюстровані знімками повідомлення з конференції, доповіді учасників, відгуки тощо не тільки в 1982 р., але в чч. 1, 2, 7, 8, 1983 р.

Друкувалися теж репортажі з міжнародних конференцій в Мехіко, Брюсселі, Вашингтоні, Ванкувері, Гюстоні, а також з конференції Світової Жіночої Декади в ООН в Нью-Йорку.

"Наше Життя" ч. 3-4 за березень-квітень 1984 р. було останнім перед ХХ Конвенцією СУА і останнім, яке редагувала У. Любич. Воно було присвячене жінкам на різних полях життя і праці. Статті йшли "вслід за історичною пам'яттю" (заголовок вступної статті). Використано статті та твори історичного значення, авторами яких були Наталія Кобринська, Олена Шепарович, Олена Бережницька-Будзова, Софія Галечко, Олена Пчілка, Франц Мольнар, Дніпрова Чайка. Продовжували тему сучасні авторки статей про історію жіночих організацій, про визначних жінок-вчених, поетес, борців за волю та твори письменниць. Стаття Євгена Сверстюка (з його книжки "Вибране") п. н. "На свято жінки" була викликом, висловом пошани до українських жінок.

МИ І УКРАЇНА

Особливу увагу журнал присвячував подіям в Україні, ув'язненим, переслідуваним. Друкувалися твори дисидентів, поетів, прозаїків.

Це оживилося після приїзду Надії Світличної зі синами. Знімок із зустрічі на летовищі виявився на сторінках "Нашим малютам", а при тому заклик, щоб діти-читачі прислали привіти для Яреми й Івася. Прийшло понад 200 листів з привітами. Поміщено відповідь Яреми. Листи і малюнки були показані на виставці "Хто ми і чії ми діти" під час XVIII Конвенції СУА.

Почалася співпраця з Н. Світличною. Вона, а згодом Ніна Строката, подавали інформації про переслідуваних, їхні твори, статті. Сторінка "Вітаємо тих, хто народився... даного місяця" із поданням адрес, давала можливість читачам писати до ув'язнених чи засланих. Ми одержували матеріали Гельсінкської Групи, твори дисидентів, їхні поезії, малюнки. Була рубрика "Голоси звіттія".

Радіо "Голос Америки" і "Свобода" передавали в Україну повідомлення про окремі числа "Нашого Життя".

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Програми, цілі, методи праці СУА були темами численних статей в перших роках, про які тут пишеться. Згодом переважали ділові звіти. На це звернено увагу в Пам'ятковій книзі XVIII Конвенції СУА в 1978 р.

Постійними рубриками були: "Вісті з Централі", "Хроніка Округ", "Загальні збори відділів", "Звідомлення із збірок фондів", "Вітаємо нових членів", деякий час — "Календарець подій СУА".

Перед конвенціями СУА друкувалися статті про підготовку, програму і т. п. Після конвенції — повідомлення про вибір нової Управи, Резолюції та репортажі з пле-

нуму, з комісій, панелів. Ілюстрували події мистецькі монтажі світлин.

Суспільна опіка і стипендійна акція повідомляла про свою працю, подавали знімки стипендістів і фондаторів, що заохочувало інших до участі. Якийсь час ми мали "Осередок листування", який був посередником до нав'язування контактів між молоддю по всіх континентах. Матеріали готували д-р Теодозія Савицька (1972 — 1981), Анна Кравчук (1981 — 1984).

В початкових роках (до 1980 р.) були окремі сторінки "Наші світлички", які приготувляли виховні референтури О. Климишин, О. Лончина, О. Хміляк, В. Андрушків. Були статті з професійними порадами для садочків і шкіл.

Конкурс ім. Л. і В. Ковалевих — його проголошення, висліди, репортажі із урочистостей вручення нагород — був постійною рубрикою в журналі.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

Про Український Музей почали появлятися статті із днем його відкриття. Постійно були повідомлення із виставок, репортажі з імпрез, повідомлення про курси і виставки, а також перелічення дарунків і пожертв на УМ.

ЕТНОГРАФІЯ, АРХЕОЛОГІЯ, НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО

Народні звичаї, мистецтво — часті теми статей і дописів. Їх знання — це один із співчинників закріплення ідентичності. Авторами статей були Лідія Бурачинська, Любош Волинець, Слава Геруляк, д-р Іван Сеньків, Наталія Чапленко, І. Зельська, д-р Василь Лев, А. Кущинський та інші. Статті були завжди цікаво ілюстровані.

З ділянки археології писав Степан Гела: "Київські глиняні писанки (1974), "Київський скарб" (1975), "Княжна з Галича" (1976).

Вишивки зі застосуванням до сучасного одягу, подушок, серветок, завіс появлялися майже в кожному числі журналу. Приготовляла їх Лідія Бурачинська, рисувала Марія Винницька.

Кольорові взори до вишивання появлялися на обкладинках кілька разів в рік. Від березня 1978 р. друковано їх на обкладинках кожного числа. Приготовляла їх, з розбиттям на кольори, Ольга Трачук. Вона дбала про автентичність взорів, докладний опис їх походження і властиві кольори, що особливо важливе тепер, коли джерела автентичних взорів в Україні знищено або спотворено. О. Трачук користалася часто з експонатів Українського Музею або діставала від збирачів-знавців. На переломі 1980/1981 рр. О. Трачук приготувала до друку (розбиття кольорів на окремих аркушах) взори Ірини Сенік, які вона творила в ув'язненні і на засланні. Вони вийшли як альбом ч. 7 із статтею Н. Світличної "Як сувій полотна".

50-ЛІТТЯ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

В 1983 р. присвячено немало уваги річниці голодомору в Україні. Крім статей про голод, були спомини очевидців з їхніми рисунками (В. Дражко), а також автентичні листи голодуючих, світлин. Були теж статті про протести, інтервенції, акції допомоги та участь у них жіночих організацій.

ПОСТІЙНІ РУБРИКИ, СТОРІНКИ, РОЗДІЛИ

Калейдоскоп жіночого життя — від січня 1974 до травня 1980 р. приготувляла Світлана Андрушків, яка, працюючи в бібліотеці, користалася з джерел інформацій про події, проблеми, успіхи жінок. Радісна подія — народження сина — примусила на деякий час залишити працю для журналу.

Тільки між нами і телефоном — фейлетони Л. Калинович почали друкуватися в чч. 8 і 10, 1973 р. Від 1974 до кінця 1983 р. — в кожному числі.

О-КА — фейлетони і есеї друкувалися у 1980 — 1984 р. Фейлетони порушували актуальну життєву тематику, що зустрічалася із живим відгуком читачів.

Наша обкладинка — рубрика, завданням якої було розказати про зображення на обгортці, появлялася майже у кожному числі.

Листування і відгуки свідчили про зацікавлення читачів журналом. Інколи викликували жартівливу дискусію. Деякий час були рубрики — **Усміхніся і Подумайте-відгадайте**, а також золоті думки, що залюбки приготувляла Христя Навроцька.

Переглядаючи сторінки "Нашого Життя", находимо багато інформацій про події, постаті, організації. Можна ствердити, що це джерело інформацій, наче довідник, важливе для наших земляків в Україні. Вони ж бо були відтяти від світу залізною заслоною. Такі думки підтвердив лист директора Музею в Львові, яка одержала "Наше Життя", де була стаття-спомин про особу, зв'язану з Олексою Новаківським. Цитуємо уривок із цього листа: "Тут, у Львові, комуністична пошесть так змела з арени життя культурних українців старшого покоління, що майже ніхто не пам'ятає про тамтешні обставини. І в цьому сенсі Ваш спогад є надзвичайної вартості, бо це свідощтво, що в нас було елітарне культурно-інтелектуальне середовище, без якого неможливе функціонування культури будь-якого народу".

СТОРІНКИ ДЛЯ ДІТЕЙ.

"Нашим малютам" редагувала до 1975 р. Ганна Черинь. Редакція продовжувала цю працю. Згадаємо, що друкувалися там твори, нагороджені на конкурсі "Хто ми і чиї ми діти", який організувала виховна референтка СУА, а також твори, нагороджені на конкурсі СУА, в тому числі оповідання Ганни Черинь "У намальованому світі", яке видано окремою книжкою.

Варті уваги кольорові ілюстрації, творцями яких були Ярको Козак, Ольга Маришук, Слава Геруляк та її дочка Ельмира (тоді підліток), Ліда Пясецька, Гануся Рогожа.

"Розвага-забава", редагована професійним педагогом Вірою Андрушків з рисунками Квітки Іваницької, появлялася в кожному другому або третьому числі на зміну "Нашим малютам". Призначена для старших дітей, мала форму завдань, загадок. Цю сторінку дуже прихильно оцінювали педагоги. В 1981 р. в ч. 1 В. Андрушків приготувала гру "Уявна подорож по Україні". Ілюстрував Ярको Козак. За згодою редакції і Екзекутиви СУА, цю гру включило у своє видання Педагогічне Товариство в Саскачевані, Канада.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

"Харчування" приготувляла Лукія Гриців. Окремі приписи давали Христя Навроцька, Наталя Чапленко й інші.

"Куховарські назви" Наталі Чапленко, друквані в журналі, вийшли як видання СУА окремою книжкою.

"Серед квітів і зелени" із підписом Нат. та **"Практичні поради Наталки"** приготувляла Наталка Дума.

Декілька разів появлялися **"Медичні поради"** д-ра Романа Мороза.

ОФОРМЛЕННЯ ЖУРНАЛУ

"Наше Життя" багато років користувалося послугами друкарні "Америка" у Філядельфії. В листопаді 1974 р. видрукувано для проби одне число в друкарні "Компютопринт" у Кліфтоні. Від 1975 р. склад і верстка стала ділом Компютопринту.

Редакція особливу увагу звертала на оформлення, добір знімків, ілюстрацій, віньєт. Помічним був фотограф Володимир Грицин, який робив копії із невиразних знімків, а теж із друкваних у книжках світлин. В журналі появлялися знімки В. Шухевича з минулого століття.

В числі за травень 1977 р. знайдемо "Погляд на Україну із стратосфери", яку вдалося одержати від НАСА з дозволом друкувати.

Проект обкладинки виконала дизайнер Таня Кравців. Віньєти і рисунки виконували Люба Мазяр, Нана Баранська, Віра Дражко, Ярको Козак, Ольга Маришук, Ю. Пастухів, Гануся Рогожа, Слава Геруляк, Ельмира Геруляк, Ліда Пясецька. В деяких числах можна знайти кольорові рисунки на 2-3 сторінках.

ЮВІЛЕЇ "НАШОГО ЖИТТЯ"

Круглі річниці появи журналу відзначували округи СУА. У Філядельфії влаштовано цікаву виставку річниць "Нашого Життя".

У 30-ліття "Нашого Життя" в Нью-Йорку відбулася святкова зустріч. Провідною темою було "Нема сьогодні без учора, а завтра без сьогодні". Приготовано дві виставки: "Жіноча преса" і "Від рукопису до журналу", яка дала погляд на процес видання журналу. Крім членів Редколегії промовляли: ред. Іван Кедрин-Рудницький від Об'єднання Українських Журналістів, Любов Коленська і Ольга Кузьмович. Вислано привіти до колишніх редакторок, а також до Мілени Рудницької, Олени Федак-Шепарович та Марії Струтинської — заслужених для розвитку жіночої преси.

35-ліття нашого журналу відзначено перед відкриттям XVIII Конвенції СУА в Нью-Йорку 26 травня 1978 р. у співпраці зі Спілкою Українських Журналістів. На оголошення-заклик "Встаньте, а ми вас порухуємо" відгукнулося 73 журналістки з різних місцевостей США. На вечір прибуло 16 журналісток. Усіх присутніх було 200. Доповідали д-р М. Богачевська-Хом'як: "Жінки і журналістика до 1919 р.", Л. Волинець: "Українська журналістика між двома світовими війнами", Ольга Кузьмович: "Наше Життя". Голова СУА І. Рожанковська виголосила слово-привіт. (Див. ч. 7, 1978).

Закінчення в наступному числі.

ВЧЕНІ ЖІНКИ НА ТЕРНИСТОМУ ПОЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДОЗНАВСТВА

Початок 20-их років в Україні ознаменувався масовим піднесенням національної свідомості. Така історична реалія як "українізація" ще недостатньо висвітлена в науці, вона потребує нині серйозного історико-культурного узагальнення.

Зрозуміло, що в ті часи найбільшої ваги набували такі ділянки гуманітарної науки як історія, літературознавство, етнологія, фолкльористика, археологія, мистецтвознавство. На основі комплексних досліджень можна було яскравіше показати національну самобутність української культури, підняти проблеми етногенезу, сприяти вихованню національної свідомості.

У 1920-21 роках створюються такі важливі етнографічні центри як Кабінет антропології та етнології ім. Хв. Вовка (пізніше Музей антропології...) під керівництвом О. Алешо, Етнографічна Комісія при Всеукраїнській Академії Наук (Етн. К. ВУАН) під керівництвом А. Лободи, у 1922 р. — Кабінет Музичної Етнографії під керівництвом К. Квітки, у 1925 р. — Етнографічне Товариство у Києві та ряд інших.

ЛЕОНІЛА (НІНА) ЗАГЛАДА (1896-1938), родичка відомого археолога, етнографа, мистецтвознавця М. Біляшівського, також спочатку працювала у Музеї антропології та етнології ім. Хв. Вовка. За роки праці в Музеї вона здійснила ряд експедицій на Київське та Чернігівське Полісся, зібравши унікальний етнографічний матеріал. Була обрана дійсним членом Етнографічної Комісії, розробила методичні програми вивчення побуту селянської дитини, збору відомостей про жнива, засоби пересування водою. На основі зібраного польового матеріалу Н. Заглада опублікувала дослідження "Побут селянської дитини" (1929), написала ряд наукових розвідок з проблем народного харчування, ремесел та промислів, еволюції ярма тощо. Дослідниця друкувала розвідки, статті, методичні поради на сторінках періодичних видань: "Матеріали до етнології", "Побут" та ін.

У січні 1934 році Н. Заглада перейшла до Інституту матеріальної культури Всеукраїнської Академії Наук на посаду молодшого наукового співробітника. Вже тоді її обвинувачували за методологічні збочення. Дослідниці доводилося прилюдно усно і письмово "самокритично визнавати і засуджувати свої хиби, які допустила під впливом буржуазної методології і весь час переозброюватися, опановуючи єдино наукову марксо-ленінську методологію..." (Із життє-

Біля витоків української школи народознавства ХХ століття стояли визначні жіночі постаті, талановиті вчені, справжні подвижники на ниві української культури. Серед них відома громадська діячка, педагог, етнограф Олена Пчілка (О. Касач), письменниця Марія Грінченко, мовознавець та етномузиколог Олена Курило. Вони стали першими дійсними членами Етнографічної Комісії ВУАН.

Колосальну наукову, збирацьку, організаційну роботу для створення історико-краєзнавчих музеїв, дослідження фолкльорно-етнографічних явищ проводили маловідомі досі широкому загалу видатні вчені — етологи Лідія Шульгина, Леоніла (Ніна) Заглада, Євгенія Спаська, Євгенія Смолінська, Раїса Данківська, Софія Терещенко. Наприкінці 20 — початку 30-их років вони були репресовані й імена їхні замовчувалися на сторінках історії. І хоч науковий доробок цих вчених вагомий, та, на жаль, належно непоцінований і незнаний, значною мірою неопублікований. Без голосних слів можна сказати — вони віддали життя, вивчаючи українську культуру. Тож згадаймо їх добрим словом.

пису. Рукописні фонди Інституту мистецтвознавства, фолкльористики та етнології ім. М. Рильського АН України). Відчуваючи небезпеку, яка нависла над нею, Заглада не покидає етнографічних дослідів. І хоч надійшли інструкції прославляти колгоспне життя, вона залишається вірна науці. Влітку 1934 року їде в свою останню місячну експедицію на Чорнобильське Полісся, де досліджує села Ново-Шепеличі, Кошарівку, Семиходи, Рудню-Сованську. Вивчаючи зміни, які відбулися на селі за час створення колгоспів, Н. Заглада, як справжній науковець, не залишила поза увагою матеріальну традиційну культуру поліщуків і досить детально описала та проаналізувала: підсічну систему землеробства, знаряддя праці до обробітку землі (соха, плуг, борона) і технологію їх виготовлення, знаряддя праці до збору врожаю, пристосування до механічної і ручної переробки харчових продуктів, житло та господарські будівлі, громадські споруди, пасічництво, рибальство, побут пастухів. Тільки у 1992 році вперше були опубліковані окремі фрагменти матеріалів цієї експедиції, але основні матеріали ще чекають на видавця. А вони мають для нас неоціненну вартість, бо окремі з досліджуваних нею сіл тепер уже назавжди поховані під землею в результаті дезактивації після катастрофи на Чорнобильській атомній електростанції.

Ніну Загладу заарештували 30 березня 1938 року і розстріляли одночасно з її колегою Л. Шульгиною.

ЛІДІЯ ШУЛЬГИНА (1897-1938). Народилася у м. Києві в єврейській родині лікаря. Закінчила університет у Петербурзі, повернулася до Києва, працювала старшим науковим співробітником Кабінету антропології та етнології ім. Хв. Вовка. У 1921 році на громадських засадах виконувала обов'язки секретаря Етнографічної Комісії. Протягом десяти років виїжджала в експедиції на Волинь, Полтавщину, Поділля, проводила дослідження на Київщині, Чернігівщині. Л. Шульгина написала ряд цікавих наукових розвідок з традиційної народної культури, зокрема, таких малодосліджених компонентів матеріальної культури як гончарство, воскобійні промисли, ткацтво, землеробські знаряддя. У 1929 році дослідниця видала дві ґрунтовні праці "Гончарство в с. Бубнівці на Поділлі" та "Українські воскобійні". Вона не тільки детально описала давній гончарний центр Поділля, але й проаналізувала збереження давніх вірувань, пов'язаних з гончарством. Вивчаючи воскобійництво, розробила наукову класифікацію, коментар до численних ілюстрацій, виконаних художником-етнографом Ю. Павловичем. Багатоілюстровані цим же художником і такі праці Л. Шульгиної як "Прилади для освітлення в с. Бубнівці на Поділлі", "Ткацькі верстати в с. Мартиновичі на Київщині".

З метою активізації збирання етнографічних матеріалів, Л. Шульгина розробила ряд запитальників, програм, які надсилалися у краєзнавчі музеї, школи, гуртки. Зокрема, програми для вивчення пасічництва, способів перенесення вантажів, народного календаря, фізичного виховання дітей тощо. Етнограф виглосила ряд доповідей на засіданнях Етнографічної Комісії, розробила методичні поради для вивчення культури й побуту національних меншин.

Активне вивчення етнографічного матеріалу йшло врозріз з більшовицькою політикою русифікації. Уже в 1929 році почалися арешти вчених-етнографів. Л. Шульгину заарештували за контрреволюційну діяльність вперше у 1933 році, випустивши через два місяці, але самим арештом закрили дорогу до наукової діяльності і влаштуватися на роботу їй вже не вдалося. Вдруге вже безробітну вчену заарештували 30 березня 1938 року і за постановою трійки НКВС Київської області з 15 квітня 1938 року розстріляли молоду безневинну жінку 28 квітня об 11 годині вечора, осиротивши трирічного сина Віктора. Реабілітована 8 лютого 1957 року.

У 1918 році, після здобуття державности, в Україну з Росії повертається багато вчених, щоб сприяти відродженню національної культури. Серед них прибув до Києва відомий вчений-сходознавець, перекладач, поет, мовознавець Агатангел Кримський. Ставши неодмінним вченим секретарем Академії Наук, він

сприяв започаткуванню етнографічних центрів в Україні. У цей же час до Києва з Петербургу прибули художник-етнограф Юрій Павлович, етнограф й антрополог (учень відомого етнографа Хв. Вовка) Олександр Алешо, до Харкова з Москви приїхала етнограф Раїса Данківська, до Звенигородки повернулася з Петербургу етнограф, художник, реставратор, педагог Софія Терещенко.

Софія Терещенко, 1927 рік. Sophia Tereshchenko, 1927.

СОФІЯ ТЕРЕЩЕНКО (1887-1948) — талановита дослідниця народного побуту, художник, педагог, також пройшла тернистою дорогою репресій. Народилася в с. Попівці на Звенигородщині в селянській родині і була наймолодшою в сім'ї. Усі діти мали неабиякі здібності до малювання. Старший брат Софії — Нифонт пішов навчатися до Києво-Печерської Лаври і став іконописцем та пейзажистом, середній — Каленик був талановитим художником і скульптором, автором пам'ятників Т. Шевченкові. Сестра малювала не гірше за братів. Якимось випадком з її малюнками ознайомився ґравер академік В. Мате. Він забрав її і брата Каленика до Петербургу, де вони у 1902 році поступили до Художньої школи барона Штіґліца. Далі Софія навчалася у художника О. Новоскальцева та у В. Мате. Після закінчення навчання дівчина працювала до 1917 року в Царському селі, мавши там свою майстерню для вжиткового мистецтва та одночасно реставрувала картини у великих художніх галереях.

У 1918 році Софія повертається до Звенигородки, вчителює у дівочій гімназії, відкриває у Звенигородці художню школу імені Тараса Шевченка і створює краєзнавчий музей, активно займається просвітою.

Під впливом знайомства з А. Кримським і за його дорученням вона захоплюється збиранням фольклорно-етнографічних матеріалів, досліджує своє рідне село та навколишні села Звенигородщини. Терещенко надсилає свої записи, наукові доповіді до Етнографічної Комісії ВУАН і у 1927 році за рекомендацією А. Кримського була обрана дійсним членом Комісії. Вона підготувала і частково опублікувала цінний матеріал з весільної обрядовості, прозових жанрів фольклору, календарної поезії, побуту ремісників. У 1927 році, 9 березня, на засіданні Етнографічної Комісії була прочитана наукова доповідь, яку надіслала Терещенко, на тему: "Великий піст та Великдень", що викликала жваве обговорення. Шедевром етнографічного запису можна назвати її роботу "Чумаки на Звенигородщині", яка була опублікована в часописі Комісії у 1931 році, але вже без зазначення автора, бо Софію Терещенко у вересні 1929 року заарештували і вислали. Померла вчена 31 серпня 1948 року і похована у Звенигородці.

На сьогодні ще не всі рукописи дослідниці віднайдені. Відомо, що вона підготувала до друку кілька фольклорних збірників. Учениця А. Кримського Софія Терещенко описувала явища традиційної культури з великою науковою точністю, враховуючи особливості лексики, тональність розмови, бачення предмету. Вражаюча повнота опису побуту чумаків (рукопис праці зберігається в архіві Інституту мистецтвознавства... АН України), в якому зафіксовані усі матеріальні й духовні компоненти. Зокрема, дослідниця приділила увагу й такому питанню як побут жінки-чумачки, яка давала собі раду в господарстві, виховувала дітей. Звернуто увагу також на любов до співу серед чумаків.

ЄВГЕНІЯ СПАСЬКА (1829-1973) — видатний мистецтвознавець, етнограф, археолог. Народилася у місті Ніжині на Чернігівщині. Освіту отримала в Ніжинській гімназії та на вищих жіночих курсах у Москві. З початком Першої світової війни у 1914 році молода дівчина закінчила курси сестер-жалібниць і до 1919 року працювала медичною сестрою у військовому шпиталі. Захворівши на тиф, мала важкі ускладнення, а трохи одужавши, у 1921-22 роках стала до праці в Ніжинській художньо-промисловій майстерні.

У 1923 році переїхала до Києва, завзято працювала на ниві відродження української національної культури, у видавництві, Сільськогосподарському музеї у відділі народних ремесел. Ця тема її цікавила найдужче, і молода вчена стала серйозно вивчати народні промисли та ремесла, народне мистецтво. Згодом вступила вільним слухачем до Київського археологічного інституту на відділ мистецтвознавства і стала ученицею видатного археолога-мистецтвознавця Данила Щербаківського. На семінари, які організовував і проводив Д. Щербаківський, Спаська готу-

Євгенія Спаська зі своїм сином на засланні в Алма-Аті. Архів Спаських. Фотографія друкується вперше. Evhenia Spaska with her son in their Alma-Ata exile. Photo printed here for the first time.

вала доповіді, які завжди добре ілюструвала своїми малюнками, готувала невеличкі виставки народного мистецтва, збирала зразки вишивок, ткацтва, замальовувала орнамент. У 20-ті роки почала активно друкуватися у різних періодичних виданнях. Написала ряд робіт з дослідження гончарства на Чернігівщині. Підготувала велику працю про історію порцелянового заводу А. Міклашевського у селі Волокитно на Чернігівщині. Перевезла з Глухова архів відомої вченої етнографа Палагеї Литвиної-Бартош і стала її першим біографом, опублікувавши статтю в Етнографічному віснику. Брала активну участь в роботі Етнографічної Комісії ВУАН.

Євгенія Спаська зробила цілий ряд експедицій на Поділля, Київщину, Чернігівщину і на основі зібраного матеріалу написала праці: "Кахлі Чернігівщини" (Київ, 1927); "Гончарські кахлі Чернігівщини" (Київ, 1928); "Шльонський гончарний круг" (Київ, 1929); "Орнамент Бубнівського посуду" (Київ, 1929); "Глечик з хрестом" (Київ, 1929).

У розквіті творчих сил у 1934 році Євгенію Спаську заарештували і вислали до м. Уральська в Сибіру. Там вона кілька років важко хворіла. Великі страждання випали на долю цієї жінки у засланні. Як тільки вона знаходила хоч трохи близьку за фахом роботу, їй доводилося звільнятися через два-три місяці "за власним бажанням". Ніхто не хотів тримати на роботі "неблагодійну". У 1937 році Спаська переїхала до м. Алма-Ати (Казахстан) і там влаштувалася інструктором художніх промислів, але вже у 1938 році їй запропонували залишити столицю і вона змушена була виїхати до м. Семипалатинська, де прожила до 1946 року. Опісля знову повернулася до Алма-Ати і влаштовувалася працювати в Управління художніх

Закінчення на стор. 36

ПРОБЛЕМИ ЖІНОК У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

ІНФОРМАЦІЯ ІНСТИТУТУ СОЦІОЛОГІЇ АН УКРАЇНИ
(ГРУДЕНЬ 1993 Р.)

В Україні, на жаль, не проводяться спеціальні соціологічні дослідження з метою вивчення проблем рівноправ'я жінок в умовах сучасної соціально-економічної ситуації. Як і раніше, така тематика вважається другорядною, навіть надуманою, з точки зору фінансуючих установ та організацій. Проте, оскільки при проведенні опитувань з будь-якої тематики опитуються і чоловіки, і жінки, то в Інституті соціології накопичився певний запас даних про становище жінок в сучасних умовах.

Жінки складають 54 відсотки населення України, які становлять більше половини робітників та службовців (53%). При цьому серед зайнятих переважно розумовою працею жінок 41 відсоток. Разом з тим, жінки становлять третину зайнятих ручною працею і чверть працюючих на шкідливих для здоров'я підприємствах.

Специфіка нашого часу полягає в тому, що увесь тягар сьогоденного життя падає передусім на сімейну жінку. До старих проблем "подвійної зайнятості" (на роботі та вдома) долучилися ще й нові, пов'язані з переходом до ринкових відносин.

Країна вражена суперінфляцією. За даними соціологічних досліджень, більшу половину населення можна нині віднести до категорії тих, що живуть у бідності та убозстві. А ще в 1992 р. ця категорія становила третину населення. За ризикою бідності опинилися пенсіонерки та самотні жінки з дітьми.

Проте збідніння вразило не тільки жінок, але й чоловіків. А що стосується безробіття, то це переважно жіноча проблема. На 1-ше грудня 1993 р. жінки в Україні становили 76 відсотків безробітних. Слід відзначити, щоправда, що рівень безробіття в Україні на сьогодні невисокий — лише 0.3%, але це пояснюється тим, що темпи і масштаби економічних реформ низькі. З розгортанням економічних реформ цей показник, безумовно, підніметься.

Різне падіння рівня життя, загроза безробіття та соціальна нестабільність у суспільстві стали причиною скорочення народжуваності. В 1992 році в Україні померло на 96.6 тисячі осіб більше, ніж народилося. Вперше з часу Другої світової війни різко впав показник шлюбності, який був в Україні досить стабільним. В 1992 р. кількість шлюбів знизилася до

7.6 особи (на 1000 населення), в той час як у попередні роки стабільно тримався показник 9.5 особи на 1000 населення.

Традиційно ведення домашнього господарства належить до жіночих обов'язків. За умов, коли різко скоротилося виробництво продуктів харчування, зросли витрати часу і зусиль на ведення домашнього господарства. Потрібен додатковий час для пошуку дешевих продуктів харчування. Через спад виробництва в цілому різко скоротилася кількість підприємств сфери обслуговування (пралень, їдальень, хемічних чисток, перукарень тощо). З 64.7 тисяч таких установ у 1990 році, залишилося 59.3 тисячі в 1991 році. В наслідок цього продовжився робочий час жінки в домашньому господарстві. В будні дні, як свідчать опитування, на домашню роботу жінки витрачають до 3 годин, а у вихідні — по 5-6 годин.

Незважаючи на те, що в молодому віці (до 35 років) рівень освіченості жінок вищий, ніж чоловіків, серед тих хто підвищує свій професійний рівень (це стосується робітничих професій) жінки складають лише третину. В середньому жінки-робітниці відстають від чоловіків-робітників на 2-3 розряди. А саме через підвищення кваліфікації жінка може залишити важку фізичну чи шкідливу для здоров'я роботу і перейти на більш сприятливе для неї виробництво.

З 14 конвенцій МОП, що регулюють становище жінки на ринку праці, Україна приєдналася лише до 6 через невідповідність існуючих умов праці міжнародним стандартам. При цьому слід мати на увазі, що приєднання до конвенції ще не означає, що її положення автоматично дотримуються. Необхідно мати надійні механізми для її імплементації та контролю за дотриманням. А ці елементи, на жаль, відсутні.

Нині вкрай необхідна ефективна державна програма перекваліфікації і підвищення професійного рівня трудових ресурсів у цілому і особливо жінок.

Ще один вияв дискримінації щодо жінок у сфері трудової діяльності — слабке, недостатнє залучення жінок з високим рівнем освіти до прийняття рішень як в управлінській, так і в політичній сфері життя суспільства.

Лише 5 відсотків жінок-фахівців з вищою освітою стають керівниками, серед чоловіків з таким рівнем

освіти — кожен другий. Загальна структура зайнятості жінок має форму піраміди: чим вище соціальний статус посади, тим менше жінок їх займають.

В 1989 р. питома вага жінок серед перших керівників складала: в промисловості — 8.8%, на транспорті — 0.7%, в сфері зв'язку — 4.8%, в сільському господарстві — 0.8%.

Громадськість в Україні дуже важко сприймає жінку в ролі керівника. За даними дослідження, яке проводив у 16 областях України Інститут соціології в 1992 р., половина опитаних чоловіків вважають, що "жінки не повинні займати керівні посади". На жаль, і чверть опитаних жінок дотримуються тієї ж думки.

Недостатньою є участь жінок в управлінні державою. Серед депутатів парламенту жінок усього 13, що складає близько 3-ох відсотків загальної кількості депутатів. Жодної жінки немає нині серед міністрів.

Серед причин, що призвели до такої ситуації, можна назвати такі:

1. Ліквідація 33% квоти представництва жінок, що існувала в колишньому СРСР, мала наслідком різке зменшення кількості жінок у виборчих органах. Самі ж жінки виявилися не готовими до боротьби за свої права.

2. В умовах свободи думок і плюралізму відбувся своєрідний "викид" у повсякденне життя і в засоби масової інформації консервативно-патріархального стереотипу ставлення до жінки. Раніше цей стереотип прикривався комуністичною ідеологією рівності. Дається взнаки і фізична та моральна перевага жінок, розчарування, зневірення, а звідси і низька самооцінка, песимізм.

3. Нерозвинута самосвідомість, відсутність смаку до суперництва "на рівних" з чоловіками, нестача досвіду боротьби в нових умовах, брак організованості і солідарності також гальмують поступ вперед.

Хоч перехід реформування суспільства важкий для всіх — і для чоловіків, і для жінок, на соціально-психологічному самопочутті останніх він відбивається сильніше. (Про фізичне самопочуття і здоров'я говорити не будемо, бо смертність серед чоловіків, причому молодого віку, вища ніж у жінок. Щоправда, основні причини — травматизм, нещасні випадки, алкоголізм).

За даними соціологічних опитувань, незадоволення життям серед жінок половина, серед чоловіків — 42%. Більше третини жінок відзначають, що занадто часто перебувають у пригніченому настрої. На запитання, чого найбільше побоюються в майбутньому, відповіді такі: зростання цін — 70%, злочинності — 69%, безробіття — 59%, голоду - 51%.

Висновки

1. У зв'язку з тим, що так різко впала представленість жінок у владних структурах усіх рівнів, в Україні

необхідно ввести офіційні квоти представництва жінок, як це робиться в багатьох промислово розвинутих країнах. Колишня радянська практика квот для жінок передбачала, що кандидатки мали добиратися за соціальною ознакою. Перевага надавалася жінкам трудових професій — дояркам, ткалям і т. д. Нині критерієм має бути освіченість, компетентність, громадська позиція.

2. Парламент України мав би визначити анти-демократичною тенденцію до відродження патріархальних стереотипів про жінку. У розвінчанні таких настроїв мали б узяти якнайактивнішу участь засоби масової інформації.

До речі, існуюча Державна програма поліпшення становища жінок, як би її не критикували за недоліки, передбачає право вільного вибору для жінки — чи працювати їй на виробництві, чи бути зайнятою в інших сферах суспільної праці, чи присвятити своє життя виключно сім'ї. Але держава має забезпечити можливості для здійснення такого вибору.

Певна законодавча база для цього є в наявності, проте необхідні деякі поправки і в існуюче законодавство, а головне — конче потрібні відповідні механізми для втілення в життя згаданої вище Державної програми.

3. Сучасна політика України щодо жінок може стати ефективною лише з урахуванням їх особистих оцінок і точок зору. Було б доцільно провести з цією метою спеціальне багатопланове соціальне дослідження, бо, як зазначалося вище, спеціальних досліджень з цих питань в Україні не проводилося.

Було б добре мати дослідницький центр чи хоча б відділ в Інституті соціології з проблем жінок, проводити час від часу наукові семінари, зустрічі.

4. Суттєвим фактором, який вплинув би на ситуацію, є зростання самосвідомості жінок.

Слід визнати, що останнім часом жіночий рух помітно активізувався. З'явилося чимало жіночих організацій, хоча більшість з них мають поки що дуже незначне членство. Найбільші і найвпливовіші серед них — Жіноча громада, що виникла в середовищі Народного руху, Спілка жінок України (трансформоване українське відділення Комітету радянських жінок), Союз українок.

5. Надзвичайно важливо зміцнювати міжнародне співробітництво, що сприятиме виходу молодого жіночого руху України зі стану ізоляваності, провінційності. Таке співробітництво слід розвивати як на двосторонній, так і на багатосторонній основі. Слід максимально використати заходи для підготовки до Всесвітньої конференції жінок для привернення уваги Уряду і громадськості України до проблем жінок, ширше пропагувати документи ООН про становище жінок у світі, про роботу відповідних органів ООН, про основні тенденції та завдання в діяльності співробітництва з метою захисту прав жінок, забезпечення справжнього рівноправ'я.

”УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС ЗАЧАРОВУЄ СВІТ”

Ірина (Іра) Маланюк.

Iryna Malaniuk.

Так називається книжка про оперну співачку Іру Маланюк, славу за кордоном, але дотепер майже незнану на батьківщині. Сотні схвальних, захоплених рецензій з багатьох країн світу, 35 платівок з записом її голосу — ось матеріальні докази її великої блискучої кар'єри.

Незвичайною у творчому шляху Іри Маланюк була різнобічність її таланту. Володіючи чудовим меццо-сопраном, вона все ж була обмежена в оперних ролях, адже головні партії майже завжди призначаються композиторами для сопрана. Тільки в "Кармен" Бізе та "Орфеї" Глюка вона могла виступати як провідна постать. Та наша співачка навіть у другорядних ролях переважно виходила на перший план, заслоняючи собою "героїнь". Так було в "Аїді" Верді, де вона виконувала партію Амнеріс, в його ж "Трубадурі", де Іра Маланюк була Азученою в "Льоенгріні" Вагнера в ролі Ортруди, в "Тангойзері" цього ж композитора в партії Венери, в "Борисі Годунові" Мусоргського як Марина Мнішек та в інших операх.

Нерідко, і завжди з великим успіхом, Іра Маланюк сягала по сопранові партії, як це було насамперед в опері "Макбет" Верді, в "Парсіфалі" Вагнера, у названих вже ролях Ортруди, Венери, Марини Мнішек та інших.

Важко було б знайти співачку, яка володіла б таким широким стильовим діапазоном. Іра Маланюк виконувала оперні партії від барокко до сучасності, від XVIII до XX сторіччя, від Монтеверді, Генделя, Глюка, Моцарта, через романтиків протилежних стилів — Верді, Вагнера і представників різних національних шкіл, до Ріхарда Штрауса, Бартока, Яначка, Стравінського.

Іра Маланюк виступила у понад 70 різних операх, але виконала в них більш як 80 партій, тому що в деяких операх мала різні ролі. Та її різнобічність простягається й до незвичайної для оперної співачки жанрової різнобічності. Вона виконала 48 партій альта або меццо-сопрано у жанрі кантати і ораторії та в симфоніях (насамперед Бетовена і Малера). І знову тут незвичайно широкий часовий, тобто стильовий обсяг — від Телемана, Баха, Моцарта, Гайдна, Бетовена до композиторів-сучасників, серед яких найбільше місце займає Гіндеміт.

Це одна сфера діяльності співачки — це камерне виконавство: концерти пісень, які охоплювали коло 50 авторів різних епох до Шенберга включно. Важливе місце у цих програмах завжди займали українські композитори. Виконання творів Лисенка, Степового, Людкевича, Барвінського, Лятошинського, Н. Нижанківського викликало захоплення слухачів і було найкращою, бо живою пропагандою української культури.

Не існує у світі славної оперної сцени, на якій би Іра Маланюк не виступала. Це Відень, Байройт, Мілян, Мюнхен, Париж, Брюссель, Лондон, Буенос-Айрес, Лісбона, Барсельона, Монте-Карльо і т. д. Захоплення викликав не тільки незвичайної краси голос співачки, але й її акторське мистецтво — виняткове в оперній артистці. Важко також знайти рецензію, в якій би не згадувалася краса артистичності, чар її особистості.

Але в блискучому творчому шляху Іри Маланюк ці незвичайні природні дані були тільки допоміжними — основною була постійна безупинна наполеглива праця. Адже доводилося виступати по 100 разів у рік в самих оперних ролях, крім численних концертів. Не раз вона мусіла співати підряд цілий тиждень у партіях цілком різних стилів, наприклад, в операх Моцарта, Верді, Бартока, Мусоргського чи Глюка, Бізе, Вагнера, Р. Штрауса, Менотті.

А численні, нескінченні гастролі — переїзди з міста до міста, перескоки від ролі до ролі не тільки різних композиторів і стилів, але й мов — німецької, італійської, французької, англійської — все це вима-

гало праці ночами, постійного вдосконалення голосу та піднесення інтелектуального рівня. Її досягнення були високо оцінені, і в Австрії та Німеччині, країнах, де вона найдовше працювала, співачка отримала найвищий там почесний титул "Каммерзєнгерін", а відтак, за 20-річну педагогічну працю, — звання професора.

Тим часом на Україні про Іру Маланюк майже нічого не знали, адже про "зрадників народу", які проживали за кордоном, не вільно було й згадувати, хоч вона виїхала до Відня завершувати свою музичну освіту. А наша співачка, хоч походила з роду, в якому змішалися різні національності, бо крім українців були в ньому австрійці, угорці і навіть французи, — завжди хвалилася своєю нацією і підкреслювала своє українство. Адже вона народилася в Станиславові, навчалася у Львові у баса світової слави Адама Дідура. Перші кроки 20-річна співачка ставила на сцені Львівської опери у ролі Амнеріс в "Аїді" Верді. Було це у травні 1939 року.

Отже, хоч Іра Маланюк і сьогодні виглядає незвичайно молодою, але свого віку ніколи не приховувала, тож можемо привітати її з 75-річчям, яке наступило 29 січня 1994 року.

Великою радістю і дарунком для нас, українців, є видання, саме до цієї дати, багатоілюстрованої книжки про славу співачки. Маємо також надію на випуск хоч однієї касети з записом її чаруючого голосу, бо платівки були давно випродані. Її незвичайна постать, її голос, усе її життя викликають не тільки захоплення. Вони є також прикладом, як треба працювати, щоб досягнути такі вершини. Працювати безупинно і майже без відпочинку, використовувати кожну нагоду виступу, щоб пробити собі нелегкий на Заході шлях до Олімпу мистецтва. Умови конкуренції, контрактна система ангажування артистів за кордоном викликають потребу готовності виступу у кожну хвилину і навіть у найбільш несподіваних ситуаціях.

Ось початковий розділ книжки "Український голос зачаровує світ" про межуючий з чудом, а в дійсності надзвичайно важкий і складний вступ Іри Маланюк до "великої кар'єри":

"В полудне червневого дня 1951 року баварське містечко Байройт ніжилось в сонці. Прихильники Вагнера, які з'їхалися на його оперний фестиваль з цілого світу, з нетерпінням очікували четвертої години по полудні, коли відчиняться двері театру — вперше після війни. Ліниво, неспішно проходилися мистці, музиканти та й великі світу цього — маґнати, князі, дипломати, політики.

Але цілком інакший настрій панував в середині "Фестшпільгаузу". Метушня, біганина, нервові оклики: 'то Елізабет дійсно хвора, не прийде?' Сам маєстро фон Караян, найславніший диригент ХХ сторіччя, заломлює руки, бо ж неможливо розпочати

ваґнерову тетралогію, 'Перстень Нібелюнгів' без мецо-сопрано, богині Фріки. 'Та ж в Байройті перебуває Іра Маланюк', — викрикує хтось, і вже біжать за нею, ведуть до театру, щось просять і відразу одягають.

Молода артистка спочатку навіть не розуміє, про що йдеться, а потім бунтується: 'я ж ніколи не співала цієї партії, я її не знаю'. Але її благають, бо ж зрив такого фестивалю неможливий: кошти його величезні, та й транслюється він радіом ні цілий світ. 'Пані Маланюк, ви мусите нам допомогти', — з впевненістю свого авторитету каже Караян, і артистка вже не може відступити.

До спектаклю залишилося три години і далі все котиться в шаленому темпі: під час накладання гриму й одягання репетитор грає, а Іра Маланюк вчить свою партію, — незвичайно складну, бо вона не є чергуванням арій, а вплетена в цілість ваґнерівської партитури, як один з голосів. При найменшій помилці з боку виконавиці розлетілася б уся скомплікована музична побудова.

Четверта година. Фанфари проголошують початок спектаклю. І вдався він чудово. Всі виконавці, цілий колектив допомагав тій, яка їх вирятувала. Не тільки суфлер, але й колеґи підказували їй вступи та мізансцени. Адже вони були учасниками неймовірного: відспівання великої і складної партії не тільки без однієї хоч би репетиції, але й попереднього знайомства з музикою!

Оскільки Вольфганґ Ваґнер — внук великого композитора — перед спектаклем оголосив публіці, що в останню хвилину партію погодилася перейняти Іра Маланюк, оваціям не було кінця. Дякуючи молодій артистці, Герберт фон Караян запросив її до участі в подальших ваґнерівських фестивалях. І дійсно, вона виступала у різних ролях у ваґнерівських операх в наступні сезони; з байройтським театром гастролювала також в Італії, зокрема у славному театрі 'Ля Скаля', в паризькій 'Гранд-опера'. Участь в Байройтському фестивалі був початком великої кар'єри Іри Маланюк".

Знаменно, що останні виступи співачки відбулися у 1972 році в українському еміґраційному середовищі, у США і Канаді, де давно її чекали. Адже ще в 1956 році у Відні брала в неї інтерв'ю для "Нашого Життя" Д. Гординська-Каранович. Ця ж піяністка акомпанювала Ірі Маланюк під час її концертів пісень в Америці. В захоплених рецензіях, зокрема В. Витвицького, висловлювалася надія ще не раз почути чарівний голос співачки.

Цього року, на своє 75-річчя, Іра Маланюк, завжди сповнена душевних сил й життєвої енергії, повертається до нас як закріплена на віки національна цінність — у записах свого неповторного голосу та на сторінках книжки.

НАШІЙ МАМІ СПОВНИЛОСЯ 100 РОКІВ

19 січня ц. р. Марія Білосор (з Фединських) почала 101-ий рік свого трудолюбного, повного посвяти життя. Для мами цей шлях пройшов у невтомній громадській праці для українського народу.

Під час Першої світової війни мама працювала медсестрою в Українській Галицькій Армії, в шпиталі у Вінниці, де познайомилася з д-ром Володимиром Білосором і одружилася з ним. Після закінчення війни шпиталь повернувся до Галичини, а з ним батько і мати. У 1922 р. батько дістав працю в Коломиї, переїхав туди з мамою і маленькою донею. Мама зразу ж включилася у громадську працю, ставши активною членкою "Кружка Руських Жінок", головою якого була тоді майбутня сенаторка Олена Кисілевська.

Сконсолідувавши свою владу, поляки почали вже десь у 1923 році переслідувати українців, зокрема колишніх вояків УГА та членів УВО. Кілька разів проводили обшуки в нашій хаті, але батька не заарештували. Коли коломиїська в'язниця заповнилася українськими в'язнями, мама з іншими членками Кружка організувала кухню, щоб їх прохарчувати. В тому часі прийшла на світ друга дочка, Оля.

Коли у 1925 році Кружок переіменовано на Філію Союзу Українок, мама стала членом її управи, займаючи пост організаційної референтки (до 1936 року). Майже кожної неділі, часто разом з татом, виїжджала до довколишніх сіл Покуття, де засновувала гуртки СУ та давала реферати на теми гігієни жінки, плекання немовлят, домашньої господарки. З молодими членками СУ мама співпрацювала при організації численних дитячих садків по селах, що надзвичайно допомагало матерям під час літніх робіт в полі. Розвиткові дитячих садків сприяли курси для провідниць, які влаштовувала коломиїська філія СУ.

Переслідування української інтелігенції, студентів та свідомих селян польською владою посилювалося на початку 30-их років. Почалася хвиля арештів та т. зв. пацифікація. Тоді в Коломиї створився Комітет допомоги політичним в'язням, і мама знову зорганізувала кухню. Гімназистки і студентки носили казанами страву і розподіляли її поміж своїми братами і товаришами, які заповнили коломиїську в'язницю. Маму неодноразово викликали в поліцію, щоб довідатися прізвища членів Комітету та допомагаючих студенток. Мама взяла всю відповідальність на себе і казала, що вона сама це приготує, а харчі дістає від родин ув'язнених.

Цей інцидент не налякав маму. Вона далі провадила свою організаційну та усвідомлюючу працю по селах, хоч поліція щораз частіше не допускала до сходин, замикала читальні і розганяла людей. В тих

роках наша родина збільшилася ще на одну доню — Оксану. Маючи тісні контакти зі селами Покуття, мама була однією з тих, що зібрали зразки народної ноші з різних околиць і виспала їх на світову виставку в Чикаго, а опісля до Львова на відому імпрезу "Показ народної ноші".

В цій атмосфері мама виховувала і свої дочки, що також завжди були і є активними в українській громаді. Внуки та внучки пройшли школу бабуні, як їхньої опікунки, вирости свідомими українцями і по можливості теж є активними в українській громаді. Це почуття громадської відповідальності вони стараються передати і маминим правнукам.

Завершенням маминої організаційної праці було величаве "Свято селянки" в 1936 році в Коломиї. Разом зі своїми молодшими співробітницями вона була відповідальною за підготову свята та за клопотання дістати дозвіл на нього від польської влади. Коломия була свідком великого здвигу українських жінок та дівчат з доокोलішніх сіл Покуття та Гуцульщини. Їх сотні у своїх питомих кожному селу барвистих народних строях гордо та впевнено проходили вулицями міста. Похід містом провадили провідниці жіночого руху в Галичині Олена Кисілевська, Мілена Рудницька, Ірина Павликовська та членки управи ФСУ в Коломиї, з мамою включно. Опісля на площі були покази народних звичаїв з хоровими співами, танцями та хороводами в супроводі місцевих оркестрів.

Зростаюча свідомість українського села перелякала поляків до тієї міри, що в 1938 році вони почали розв'язувати різні українські організації. Не минула ця доля і СУ. Однак українське жіноцтво не здалося, і на місці СУ заложило Товариство княгині Ольги, яке мало "харитативні" цілі. Цього Товариства польська влада вже не могла заборонити, бо це було б проти постанов міжнародних конвенцій, сигнатором яких була і Польща. Під новою назвою коломийські жінки продовжували свою шляхетну працю.

У 1939 р. прийшов кінець Польщі, і Галичину зайняло советське військо, а в 1941 році — німці.

Десять днів у Коломиї була українська влада, і мама разом з іншими колишніми союзницями відчинила кухню для української поліції, а відтак в тій кухні харчувалися люди, що потерпіли від повені, і старші віком, які не могли самі прохарчуватися.

Восени 1942 року батько зі всією родиною переїхав до Львова. Мама зразу ж включилася до громадської праці при Крайовому допомоговому комітеті. Багато людей тоді потребували допомоги. У німецьких шпиталях лежали сотні поранених вояків Червоної армії — німецьких полонених, серед яких було багато українців. Їх відвідували жінки Львова, а між ними і мама. Полонені раділи, що галицькі українці про них не забувають. Згодом стали приїжджати втікачі зі Східньої України. Треба було і ними зайнятись, забезпечити їх мешканням та прохарчувати. Таку опіку вони знайшли в українських родинах, включно з нашою.

На весні 1944 р., коли почала наблизитися до Галичини Червона армія, наша родина залишила рідний край і переїхала спершу до Криниці, а опісля через Словаччину до Німеччини. І тут мама знайшла поле для громадської діяльності. Вона відвідувала молодих хлопців та дівчат, примусово вивезених на роботи до Німеччини, т. зв. "остів". Для них влаштувала з іншими жінками Святий Вечір та обдарувала їх подарунками. Це було зворушливе пережиття для цих молодих людей.

Після закінчення війни 1945 року, по довгих мандрах ми опинилися в таборі втікачів у місцевості Віллінген, недалеко Ульму. В таборах громадське життя йшло повним ходом. Відновився і Союз Українок під назвою Об'єднання Українських Жінок, членкою якої стала і мама. ОУЖ займалася тоді, в першу чергу, організацією дитячих садочків, влаштуванням імпрез, читанням рефератів, опікою над самітніми дівчатами.

У 1949 році почався новий етап нашого життя, коли ми залишили Європу і переїхали до США. Тут існував уже добре розвинутий СУА під проводом Олени Лотоцької. З її ініціативи постав 71 Відділ СУА в Джерзі Ситі у 1958 р. На основуючих загальних зборах вона стала заступницею голови, у 1959 р. головою відділу. Цей відділ вона провадила до 1959

року, до часу, коли переїхала жити у Вігокен, на північ від Джерзі Ситі. У травні 1968 р. на ювілейнім святі 71 Відділу виголосила доповідь про його 10-літню діяльність. На цім святі одержала грамоту почесного членства відділу. Але ще яких п'ять років залишалася активною членкою цього відділу.

Життєва мандрівка мами продовжувалася. В 1964 році, разом з родиною найстаршої дочки, вона переїхала до Мурставну, Нью-Джерзі. Хоч вже членом Відділу СУА в поблиській Філядельфії не могла стати, все таки підтримувала досить тісний зв'язок з деякими членами, брала участь у конвенціях, зборах, імпрезах та харитативних акціях.

У жовтні 1969 р. помер батько, і в 1972 році мама переїхала жити до "Вознесіння" у Філядельфії, бо хотіла залишитися незалежною, а також могла спілкуватися з людьми її покоління та бути близько нашої церкви. Незважаючи на прогресуючу сліпоту та артрит, допомагала як могла більш німечим, ніж вона, та цікавилася громадським життям.

У 1983 році у Філядельфії мама брала участь у відзначенні 65-ліття створення УГА як найстарша віком учасниця Визвольних змагань.

Коли у 1987 році переїхала до своєї дочки Олі в Бетлегем, Па, що є активною членкою місцевого Відділу СУА, мама і там у свої 93 роки цікавилася його діяльністю. Тепер мама живе з найстаршою дочкою в Мурставні, Нью-Джерзі.

З нагоди маминих 100-их уродин родина зібралася для відзначення цієї події. Родина велика: три дочки з чоловіками, чотири внуки та шість внучок, чотири правнуки та дві правнучки. І майже всі приїхали, щоб висловити свою любов та подяку своїй матері, бабуні, прабабуні та сеньйорці родини Фединських та Білосорів. Присутніми були також деякі дальші рідні та приятелі. Надійшов привіт навіть від президента США Білла Клінтона та його дружини. З маминої численної безпосередньої родини залишилася ще 91-літня сестра Юлія, яка живе у Львові, та племінники і племінниці у Львові, Косові і в Білорусі.

Кількість сеньйорок українського жіночого руху щораз меншає. До якоїсь міри, завдяки їх зусиллям та посвяті, наш народ іде до кращого, але, на жаль, вони та їхня праця йдуть в забуття. Тому звертаємося до відділів та окремих членок СУА — не забувайте про них! Згадка у пресі чи карточка буде для них разрадою, часто в самоті. А спомини про їхню піонерську працю в публіцистичних чи в наукових творах будуть для них найкращою нагородою та дороговказом для тих, що повинні прийти їм на зміну.

Дочки
Наталка Коропецька,
Оля Цегельська,
Оксана Коропецька.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. M

JUNE 1994

GOVERNOR OF ILLINOIS WELCOMES

Chicago, Ill. — Gov. Jim Edgar, left, congratulates Maria Chychula on the 24th anniversary of her WCEV Ukrainian Variety Hour Radio Program. The Governor commended Chychula for continuing her culture and heritage.

PRESS RELEASE

Chicago, Ill. — Gov. Jim Edgar welcomed Petro Kozynets, Ukrainian Coordinating Committee; Vasily Pasichnyk, Senior Legal Counsel of the Ukrainian National Bank; and Zhanna Doktorova, Senior Legal Staff Member to President Kravchuk from Ukraine. They are visiting the United States to learn about credit union regulation and legislation.

Pictured from left to right: Kozynets, Pasichnyk, Doktorova and Edgar.

REDISCOVERING THE HUMANITIES IN UKRAINE

In the fall of 1992, Martha Bohachevsky Chomiak took leave from the Endowment to go to Ukraine to teach university students. In this article she describes the shifting academic atmosphere.

What happened to a country that loses its history? How does a people emerge simultaneously from the dual vise of inefficient totalitarianism and culturally pervasive colonialism? Is there room for the humanities amid political and economic instability? As I prepared for a year of teaching at the University of Kiev, I wondered how Ukrainian students would react to an American teaching them the history of their land.

In the past, only the rare courageous instructor permitted some questions at the end of the session. I worried how to establish the discourse of the humanities in a country in which the terminology used in humanistic discourse had been debased. How does one introduce the notion of teacher-student dialogue when the last seventy years killed the very concept of that relationship?

I have been working on topics of Ukrainian, Russian, and Eastern European history for more than a quarter of a century. My ancestors come from Ukraine, born in the same cities but because of shifts of borders, in different countries — the Austrian Empire, Poland, Russia. I grew up in the United States, a full-fledged product of the American educational system. The peculiarities of the Soviet system were such that I could not get a visa there until 1980. But I traveled through Eastern Europe, and met enough Soviet citizens to have had a good understanding of the system before I even set foot on its erstwhile territories.

Ukraine is a large country, with a developed infrastructure of scholarly institutions, economic resources, cultural establishments, a trained and often hard-working population. Oppression, want, and poverty are not immediately apparent. To the contrary, it is the beauty of the land that makes the first impression, its gently

rolling countryside, the majestic rivers with miles of rushes hiding fishermen, the seemingly unspoiled, unpopulated sandy beaches that touch the pristine steppe. The vast sky is still often clear blue, and even the marshes of Polissia gleam with an iridescent celadon mist that has its charm. In the cities one sees well-dressed people, the youth joking, the behatted adults ambling along. One sees the potential power of this second largest European country.

Through the last two centuries Russia had grappled with the question of whether Russia is Europe, or as the romantic poet Tuitchev argued "she has an essence of its own..." Ukrainian intellectuals, on the other hand, had no hesitation about Ukraine being Europe. Although often cut off from the West, they prided themselves on their Western heritage — Renaissance, Reformation, private schooling, even Latin connections. Now they are surprised that their credentials are questioned.

Obviously, Russia is a major problem for Ukraine, a love-hate relationship complicated by long-term imperial and Soviet policy of settling Russians in non-Russian territory. Ukraine struggles with building a new state on the rubble of the old colonial administration, under constant provocation from Russian nationalists whom President Yeltsin cannot hem in. Economic reform, and hence aid, is moving faster to Russia than to Ukraine.

Lenin laid the groundwork for the policy that subjected Ukraine to untold visitations — loss of independent farmers in the brutal collectivization campaign of 1928; loss of millions in the famine of 1933; loss of more lives in the deportations and arrests of 1945. Industrialization was implemented at great human cost to serve the center. In the entire Soviet Union not one factory was set up so that it could draw on local resources —

goods had to be shipped from elsewhere. The collapse of the Soviet Union was bound to bring with it economic dislocations.

Historically, Ukraine had introduced Russia to modern education, but it was also a Ukrainian cleric, in the service of Peter I, who showed the Muscovite tsar the path to direct imperial power. Ukraine's language was outlawed, its schools closed, its population subjected to various degrees of forced Russification. After the failure of the Ukrainian National Republic in the period of the Revolutions of 1917, Ukraine underwent a number of metamorphoses, becoming ultimately a soviet socialist republic.

The nuclear contamination of Chernobyl brought the Ukrainians into the public arena. Weighing each step so as not to provoke a Russian reaction, Ukraine asserted sovereignty in 1990 and its independence in 1991, after the failed Moscow coup. Although the complex intertwining of the industries in Ukraine with those in Russia and the other successor republics is drawing the republics into an economic union that may have political repercussions, culturally Ukraine is attempting to strike out again on its own. In large measure this is an exercise in history, especially the history of the 1920s, which was a vibrant period in literature, theater, and art. Most of the artists and writers of that period, however, were killed, and their works banned. The rediscovery of the "executed renaissance" is providing validation for the new directions taken by young artists. To a lesser degree, the rediscovered historians and other scholars are also providing direction to the new scholarship, but here the process is slower. The scholars hold conferences on this or that "rediscovered" scholar; and newspapers run popular stories that fan interest in scholarship and in the rediscovery of the history of the Ukrainians.

Contemporary Ukraine, as other post-Soviet republics, presents an interesting mixture of want and entitlement. Despite the low standard of living, most former Soviet individuals have come to expect certain, albeit very modest, perquisites — from subsidized bread to guaranteed jobs, apartments, even cars and travel. The cost was toeing the line and a tacit acceptance of the system. Many of the shortcomings remain in place, as do many of the persons who prospered.

The situation in the humanities is as complex and unsettled as in other areas of endeavor. The professional organizations, such as the Union of Writers or the Academy of Sciences, fear an end to their privileges while they welcome the expanded opportunity for travel and advancement. Limitations on travel and publishing no longer exist, but there are no funds for either.

Except for Sevastopol, home of the disputed Black Sea Fleet, travel in Ukraine is unrestricted. The country is beautiful even in the gloom of winter, hoarfrost gleaming on sepia trees that intersect the miles of fertile

land. In the spring Kiev swims in the fragrant bloom of acacia, chestnut, jasmine, and early roses. And the summer — well, the summer has been lovingly described by Gogol, who transformed his nanny's Ukrainian folktales into masterpieces of Russian literature. Gogol's pictures reemerge in the bucolic countryside, which had been off-limits to foreigners for decades. I criss-cross the country with the exhilaration of a child excused from school on a beautiful May day. I swim in the Black Sea, ski in the Carpathians, hike in the forests, drive through the steppes. I'm lulled by the gentleness of the land, the friendliness of the people.

It takes a conscious effort to remember that the sea is polluted by industrial waste and the land ruined in one of the less publicized but disastrous agricultural schemes of Nikita Khrushchev. It was he, a Russian raised on the border of the Ukraine, and later his successor, Leonid Brezhnev, also a Russian from Ukraine's borders, who experimented disastrously with the plowing of the virgin lands. The rivers, which in earlier centuries had made fish the poor man's staple, are nowadays home to flotsam, not to fish. The reactor in Chernobyl hides yet another ugly secret: the leaking sarcophagus heats the water in the large artificial lake on Prypiat that threatens to flood historic Kiev and its churches.

My students, whose knowledge of Ukrainian history is sketchy, shared with me the informal stories their own grandparents had told them, *sotto voce* to be sure, about the Great Patriotic War, that is, World War II. Many of the Soviet soldiers who served on the European front ended up in Siberia because Stalin feared that their knowledge of even war-shattered Europe could raise questions about the Soviet standard of living, which was presented internally as the highest in the world. Siberian gulags deepened the soldiers' knowledge of the West by throwing them together with the prisoners from the former Austrian and Polish territories. Khrushchev's amnesty brought the soldier-prisoners back to Ukraine, there to meet the children of their own children.

Wherever one turns in Kiev, or elsewhere in Ukraine, for that matter, there is a wall of history — and it is needed since Ukrainians are notoriously ignorant of their history. Partly that is due to the perverted historical picture they have been given; partly it is due to the conscious avoidance of issues that could cause serious problems for the present. Ukraine's archives, until two years ago, remained military objects and access was carefully controlled. I had been told in 1980 while working on a book that there were no documents on the Union of Ukrainian Women. Twelve years later as I walked into the archive, the old guard, recognizing me, told me that the materials for which I had been looking were now available. It had been feared, apparently, that the information in the archive could strengthen the argument that community organizations in Ukraine his-

torically had been democratic.

Scholarship in Ukraine under the Soviets was hemmed in by ideological as well as by provincial strictures. As in the rest of the USSR, scholars were provided with opportunities and amenities if they did not overstep the boundaries set up by the regime. Although some of the censorship was self-imposed, control over the humanities was quite stringent. Changing interpretations of Marxist ideology always included the stricture that Russia should serve as the model and measure of Ukraine's cultural development. Ukraine's current studies resemble geological excavations, digging through layers of permissible secondary interpretations through accessible archival material until one reaches the sources at the heart of the matter.

It was therefore with some excitement that I became part of the review committee in the defense of a dissertation on the revolutionary events of 1919 that dealt with Bolshevik policies towards Ukraine. The dissertation, based on primary source material only recently opened to scholars, was crisp and thorough, though limited in scope. Even so it was eons passed for scholarship fewer than ten years ago. The candidate worked on his own; the mentor's role was a formality.

Many scholars use the opportunity of the new freedom of expression not so much for research, as to expound on their views of the world, humanities, progress, democracy, and the role of Ukraine and its intelligentsia. Daily newspapers, in good Eastern European tradition, are full of editorial comment. There are few female by-lines — the women are busy hunting for goods, growing and canning food, and in general maintaining the households along with performing their professional duties. Although I had done a history series broadcast on Voice of America and Radio Liberty and my publications have appeared in both languages, there was some confusion when I showed up at the history faculty of the university; I somehow did not fit the mold of the full professor. It did not occur to me to unearth the dean's letter naming me full professor that more than a decade ago had given me such great pride. The dean of history and I began a bantering conversation, I quoting abstruse poetry and even more abstruse philosophy, and with that my place was assured.

The rank determined my salary, but nothing prepared me for the manner of receiving the money. In the middle of one of my lectures the student assistant of the department arrived with a box full of local currency, a list of all departmental faculty with their salaries, a pencil to check off that I received my pay. In full view of the students my monthly salary was counted out (it was more than ten times larger than the largest scholarship stipend, but it hardly lasted a week, and averaged out between twenty dollars and thirty dollars on the semilegal black market.) When I mentioned the awkwardness of the procedure, the vice chairman began delivering

the money to my apartment. She added homemade preserves, concerned that my living alone was not conducive to proper eating habits. Her example was followed by other colleagues who delivered items to which they had access — potatoes, potent spirits (homemade to chase away the cold), pickled cabbage, and the herbal teas they picked. They were concerned that the American would suffer from shortages in their land; they explained that they were inured to want, and I was not. As it was, they were quite impressed that Americans could cope with the conditions so different from those in the States. What they found most surprising was our willingness to come for an extended stay to their country.

Education in Ukraine had been both centralized and Russified. The Ministry of Education, the Academy of Sciences, and the defense ministries ran the schools. The curriculum was highly structured and in the humanities the faculty had to abide by the program decided upon by the ministry and the university officials. Students were accepted into a specific major and there was little provision for electives. Students still take about six lecture courses a semester. Upper division students do take some seminar courses, but compared to the best American colleges, write few original research papers. Many of them explained to me that I, as a scholar, should simply teach them, they had so much to learn. And did I really want to waste my time discussing issues with them that could more effectively be lectured to them? And please, Madame Professor — they had with a great deal of pleasure switched to this old Western form of address rather than the earlier name and patronymic — we just want to hear you talk. What they wanted to hear most was stories about the United States, and how the young people lived there and what the system of education was. And was it true that the unemployed received stipends? If so, why would anyone want to work, anyway? Many students wanted to know the cost of education in the USA and the lifestyles of students. They were intrigued to find out how many of our students put themselves through schools with wages earned from part-time jobs.

A problem I had with many students in Kiev was a conceptual one. For most of them a historical fact was a historical fact, and issues of interpretation and approach were strange concepts. But they warmed up to the idea of class discussion, and learned quickly the difference between polemics and debate. Had they been given a chance, they would have done well in writing papers. The dean of the history faculty, however, did not think it a good idea for the American to grade his history students, or for the students to be subjected for long to an alien form of instruction. The course, it turned out, had been an elective, so at least one of my suggestions had been followed.

To be continued

THE UKRAINIAN FAMINE COMMISSION IN THE US CONGRESS

This year marks the 10th anniversary of the legislation of the monumental congressional Ukrainian Famine Commission which was conceived by Ihor Olshaniwsky, president of Americans for Human Rights in Ukraine (AHRU) during the 50th anniversary of the 1932-33 genocidal famine in Ukraine. Acting on a plea from AHRU, Congressman James Florio (D-NJ) introduced the famine legislation, called House of Representatives bill #3993, or popularly referred to as H.R. 3993 on September 17, 1983 and then reintroduced it again in the House of Representatives with 59 additional cosponsors as H.R. 4459 on November 17, 1983.

Senator Bill Bradley (D-NJ) introduced a companion bill S.2456, in the Senate on March 21, 1984. The two "famine bills" (proposals for law) received bipartisan support from members of both houses of Congress (House of Representatives and Senate). Ultimately there were 123 sponsors of H.R. 4459 in the House of Representatives and 23 sponsors of S.2456 in the Senate. In spite of the substantial amount of sponsors there was a reluctance from the House Democratic leadership to push for the passage of the famine bill. It took a herculean effort to get this proposed legislation moving.

A network of grass roots support was organized by AHRU in all states where Ukrainian Americans lived. In addition, thousands of letters were sent by AHRU and its branches to all members of Congress. Many Ukrainian-American and American organizations, plus numerous individuals, joined in this endeavor. Many thousands of signatures on petitions were sent to congressmen and senators. The chairmen of the committees which were charged with reviewing, marking-up and voting for the passage of the bill were targeted. Tens of thousands of postcards with messages requesting support were sent to President Ronald Reagan and House Speaker "Tip" O'Neill.

Many meetings and briefings were held between members of AHRU's lobbyists and congressional staffers regarding progress of the famine bills. Continuous communication with Washington was maintained by mail, by phone and by frequent trips to the Washington and local offices of the legislators. This effort culminated in hearings for H.R. 4459 in the House Subcommittee on International Operations on October 3, 1984, one day prior to the scheduled adjournment of the 98th Congress, and hearings for S. 2456 were held in the Senate Foreign Relations Committee on August 1, 1984.

At the hearings on the House side, with Chairman Dan Mica presiding, favorable testimonies were given by: Senator Dennis DeConcini (D-AZ), Congresswoman

Marcy Kaptur (D-OH), Congressman James Florio (D-NJ), Ihor Olshaniwsky, president of AHRU who also represented the National Committee to Commemorate the Victims of the 1932-33 Genocide in Ukraine, David G. Roth, national ethnic liaison for the American Jewish Committee and John A. Kromkowski, president of the National Center for Urban Ethnic Affairs. Opposing testimony came from Robie Mark Palmer, representing the administration, that is, President Ronald Reagan and the Department of State. Objections to the bill were weak and illogical. Because of the lateness of the date and the impending adjournment of the Congress due the next day, there was no time left to schedule it for a vote on the floor.

The situation for the congressional famine commission in the Senate presented a different picture. Although Senator Bill Bradley introduced S. 2456 in the Senate six months after the introduction of H.R. 4459 in the House, the progress of S. 2456 proceeded at a much brisker pace. In June 1984 AHRU was informed that hearings on S. 2456 would be held on August 1, 1984. Favorable testimonies were given by Senator Bill Bradley, UNA representative Dr. Myron Kuropas and Ihor Olshaniwsky, representing AHRU and the National Famine Committee before the Senate Foreign Relations Committee with Chairman Charles Percy (R-IL) presiding. Robie Mark Palmer, the voice of the administration, again came out strongly against the creation of the commission.

At a September 19, 1984 business meeting of the Foreign Relations Committee S. 2456 was approved with small changes and a proposal for \$400,000 for funding of the two-year famine commission study was made. It was favorably reported out of committee on the same day and was referred to the full Senate for a floor vote. On September 21, 1984, S. 2456 passed the Senate by a voice vote.

In order for a bill to become a law, it must have approval of both houses of Congress. It was apparent that support for the bill from the House of Representatives was not forthcoming since it was not as yet scheduled for hearings. The famine bill was in jeopardy. In a valiant effort to save this bill, Senator Bradley attached the famine bill as an amendment to the continuing resolution (a \$470 billion funding bill) on the last day of Congress — October 4, 1984 at 2:00 AM. This special privilege was available only to senators.

But in order for the House side to approve the attachment of the famine bill amendment to the funding bill, it had to be discussed at a conference between

INTERMARRIAGES — THE CURRENT REALITY OF OUR LIFE

To our idealistic Ukrainian parents the reality of cross-ethnic marriages of their children is often a living nightmare that might even lead to the tragic consequences in the lives of their families.

The immediate question that arises is: How to deal with this complex problem? This question has been discussed and explored in our diaspora society for some time. The answers valid only to a certain degree and only in certain circumstances, have, of course, to do with the way parents bring up their children. Logically, this involves teaching the children from an early age to respect and to love the culture of their parents' country, to choose Ukrainian companions for them, to enroll them in Ukrainian schools and youth organizations, and to lead them to worship in Ukrainian churches. All these measures contribute positively towards keeping our youth in a healthy Ukrainian environment and eventually retaining them in the Ukrainian society.

But "THE AFFAIRS OF THE HEART" of a young person are not all that simple — we cannot order our children whom to love. And when the choice of our son and our daughter is not what we expect and want for them, what do we do then? Do we disown our children completely, or do we wholeheartedly approve their choice of a mate? Or are there other alternatives — less drastic — in these very complicated emotional situations for both, the parents and their children?

Maybe we, as parents who have reared our children in the Ukrainian spirit, should have faith in what these children will accomplish to preserve their heritage and this spirit in their children... and, who knows, maybe even in future generations?

In an interview with a young Ukrainian woman, married to a non-Ukrainian, we learned how she attempt-

ted to resolve this question of a cross-ethnic marriage and the rearing of their children.

The woman's name is Ola. She is a daughter of well-known Ukrainian parents who actively supported both social and scientific Ukrainian causes and projects. Ola was reared and educated in a Ukrainian environment, belonged to "Plast", and for all purposes, was an example of the "intellectually aware" young Ukrainian generation. But seven years ago Ola decided to marry her college friend — a non-Ukrainian. Then, as it usually happens, there were numerous pertinent and often critical discussions among her closest relatives and friends regarding her decision. And today, when Ola is a young mother of two children, it is interesting to hear her reflections and her outlook on the life of her young family.

Our questions and comments, and Ola's responses follow as we spoke with her.

Question: Ola, considering your heritage and your upbringing, was the choice of your life-partner a very difficult matter for you to contemplate?

Answer: Partially. We fell in love, had a wonderful relationship for a long time during our studies, did get to know each other very well, knew our characters and our interests and our aspirations. In this respect, for me personally, the decision was not difficult. However, because of my Ukrainian upbringing and my parents' hopes of having a Ukrainian son-in-law, as well as my belonging to a Plast kurin that excludes members married to non-Ukrainians, I was very painfully aware of the consequences and these were complicating my decision-making.

This situation was partially ameliorated by Bob —

members of both houses. This was done several days later when it was finally approved by members from both houses and then signed into law on October 2, 1984 by President Reagan. With the presidential signature the famine commission bill became the law of the land.

The commission was scheduled to be formed at the beginning of the 99th Congress in 1985, but it did not start functioning until May 1986. This happened because of neglect by the chairman of the famine commission Dan Mica who, through inaction, let the funding slip back to the US treasury. AHRU was instrumental in retrieving the money and finally in May 1986 the Ukrainian Famine Commission started to function.

Dr. James Mace was its director and did the bulk of the research and the oral history project. The commission worked for two years and in 1988 it released its findings. The most significant finding was that Joseph Stalin and his cohorts did indeed commit genocide against Ukrainians in 1932-33. Since the compilation of the oral history project was not completed, the life of the commission was extended and an additional funding of \$100,000 was issued by the US government for the balance of work, making the funding a total of \$500,000. In 1990, the three-volume Oral History Project was published. It contained survivors' accounts of the 1932-33 genocidal famine in Ukraine and is thus recorded for posterity.

my present husband — whose attitude to all that is Ukrainian was very positive and understanding. He is an Irishman and in our respective national histories there exist certain historical similarities.

Q.: Did you discuss the style of life of your future family before your marriage?

A.: Oh, yes! And during our wedding reception Bob spoke in Ukrainian and promised my parents that our children will honor the Ukrainian language and will know what it means to be a Ukrainian.

Q.: A very interesting approach. But what is the status of these issues today, after seven years of marriage?

A.: We have two children — a six year old daughter and a three year old son — and the Ukrainian language is in no way neglected in our household.

Q.: Then, please, tell us how you are realizing your plans for a Ukrainian culture oriented family?

A.: From the very beginning I spoke to my children *only* in Ukrainian, while their father spoke to them only in English. When Ania (our daughter) was a year and a half she was already able to distinguish in which language to speak to me and in which language to her father. She was able soon to distinguish which story-book was written in Ukrainian and which was written in English. And now I have no problem with my son in this respect, either.

Q.: Does your husband understand the Ukrainian language adequately to be able to communicate and not feel restrained in the company of your family and your Ukrainian friends?

A.: Yes, he understands Ukrainian quite well — in fact, we do not have to switch to English at all. My daughter and I have established a custom — she teaches her father one new Ukrainian word every day. We sing “mnohaja lita” at appropriate family celebrations but also sing other Ukrainian songs together. On family trips, Ania chooses a song from a Ukrainian song book and we all learn it and sing it together. My husband, Bob, values the fact that the children have an opportunity to learn a second language and are exposed to a different culture — he is even quite proud that the children are a part of that culture.

Q.: Now, about yourself. Do you have moments in which you experience doubts about the wisdom of your choice to marry a non-Ukrainian?

A.: No, but I regret being ostracized by the Ukrainian community and being expelled from the organization (Plast) that was very dear to me — because of my marriage. The irony of this situation becomes very painful to me when I see young Ukrainian married couples that do not use the Ukrainian language and are not that truly interested in Ukrainian affairs. My husband and his family, on the other hand, promote the correct interpretation of Ukrainian history as well as provide information

about current problems of Ukraine through their contacts with senators and other politicians.

Q.: This concerns your professional work outside your home — how do you deal with this problem?

A.: I am a pharmacist. I work only two days a week to have more time for my children. I also have help — we have a nanny for our children from Ukraine. Besides doing the usual housework she is helping me with the children to a great extent by speaking to them in Ukrainian, singing with them, reading Ukrainian books to them, playing with them, teaching them Ukrainian poems... And not only this — she is also filling the vacuum I feel without Ukrainian friends (since we live quite far from any Ukrainian community), and in communicating with her I am also improving my own knowledge of the Ukrainian language.

Q.: We see, Olu, that you have achieved virtual success in coping with a domestic life of dual culture. Could you provide some advice or pointers to young women living in similar situations, or to those who are about to marry non-Ukrainians?

A.: I must admit that to marry and to live with, and to care for the family, with a partner of a different nationality and to try to retain the cultural environment in which one was brought up, is not an easy task. It is quite possible, however, when one is aware of its complexity before taking that fateful step. The woman, wife and mother, must have adequate determination, patience and perseverance to keep to the initially charted style of family life. I would like to add that it is much easier to overcome the complexities of a dual-culture family life if one can live in an area where there are other married couples in similar situations. Then certain aspects of the existing problems could be discussed, experiences shared, plans could be made for appropriate cultural entertainment for the children, and literature — for children, teens and adults — could be exchanged. The literature we have found extremely helpful since we are members and supporters of the action “Serce i knyżka” of the “Ukrainian Workers for Children and Youth (URLD)” and regularly receive their current interesting children’s publications. Another very helpful aspect to consider would be a visit to free Ukraine with the spouse and the children (of an age that would make such a journey meaningful to them) to acquaint them with the country — its people and its culture.

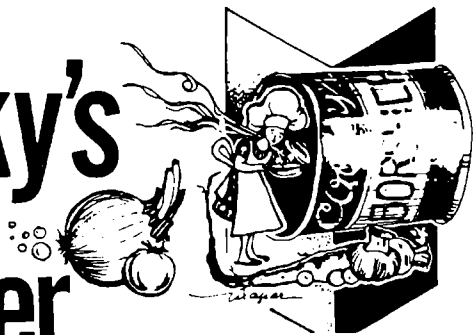
A.: Thank you, Olu, for sharing your time with us, your thoughts, and your sincerity. We wish you further success in all phases of your life.

Dear Readers of “Nashe Zyttia”!

We would like to ask you to continue a dialogue on this extremely important and pressing topic of our life in diaspora through the means of questions, observations and advice from personal experiences.

Lubomyra

cooky's corner

Summer is here and everyone's fancy turns to barbecues and outdoor cooking. Try this menu for your family and friends.

BARBECUED SPARERIBS

3 to 4 pounds spareribs (country style)
1/2 cup firmly packed brown sugar
1 teaspoon salt
3 tablespoons dry mustard
1/8 teaspoon pepper
1/2 cup tomato juice
1/2 cup orange juice
1 tablespoon grated onion
1/2 teaspoon garlic powder
1 tablespoon Worcestershire sauce
fresh pineapple slices

1. Place ribs in large pot of water, cover and simmer for about 30 minutes. Drain. Arrange in a large baking dish.

2. Combine remaining ingredients except the pineapple. Allow to blend for about 1/2 hour.

3. Pour mixture over ribs to coat them. Place in refrigerator to marinate overnight.

4. When coals on the grill are hot, barbecue ribs for about 10 to 15 minutes on each side. Brush with the marinade continually.

5. Just before the ribs are done dip the pineapple slices in the marinade and grill until brown. Serve the hot, browned pineapple slices with the ribs.

CLASSIC POTATO SALAD

6 medium red potatoes
3 tablespoons Crisco Oil
2 tablespoons cider vinegar
1 teaspoon chives
1/2 teaspoon sugar
1/2 teaspoon salt
1/8 teaspoon pepper
1/3 cup chopped celery

1/3 cup chopped onion
2 hard-cooked eggs, chopped
2 tablespoons snipped fresh parsley
3/4 cup mayonnaise
2 teaspoons prepared mustard

1. Cook potatoes until tender. Drain. Cool slightly. Peel and slice potatoes. Place in medium serving bowl.

2. Combine Crisco Oil, vinegar, chives, sugar, salt and pepper in small bowl. Stir until blended. Pour over potatoes, cover and refrigerate about 2-3 hours.

3. Add celery, onion, eggs and parsley. Mix well.

4. Combine mayonnaise and mustard. Stir into potato mixture. Cover and refrigerate until well chilled.

Serve the spareribs with the potato salad and crisp toasted greens sprinkled with oil and vinegar. Fresh cooked corn-on-the-cob completes the feast. Now for the dessert!

KEY LIME PIE

1 1/4 cups graham cracker crumbs
1/4 cup unsalted butter, melted
1 1/4 cups = 6 tablespoons sugar
1/4 cup cornstarch
1/4 cup Key lime juice
1 teaspoon grated lime zest
3 large eggs, separated
1 1/2 cups boiling water

1. Preheat oven to 350. In a bowl, combine graham crackers and butter. Mix well; press over bottom and sides of 9-inch pie plate. Bake 8 minutes. Cool.

2. Make filling: In saucepan combine 1 1/4 cups sugar, cornstarch, lime juice and zest; mix well. Whisk in egg yolks. Gradually stir in the boiling water until blended. Over medium-high heat bring to boiling, while whisking and cook four minutes until thick. Pour into bowl; stand bowl in a larger bowl of ice and water to cool mixture. Pour filling into crust.

3. Raise oven temperature to 424. Beat egg whites, adding remaining sugar, 1 tablespoon at a time, until stiff. Spread over filling in pie plate. Bake 4 minutes or until golden. Chill at least overnight.

НАШЕ

ХАРЧУВАННЯ

Літо — добра пора для використання свіжих ягід і овочів. Подаємо приписи на лакоминки та коржі.

БРОСКВИНИ З ЦИТРИНОВИМ СОКОМ

- 2 фунти бросквин (peach)**
- 2/3 горнятка дрібного цукру (very fine)**
- сік з 2-ох цитрин**
- 1 ложечка цинamonу (необов'язково)**

Нарізати бросквини на тонкі пластинки. Дати до миски з цукром. Покропити цитриновим соком і вкласти до холодильника.

Можна подавати з битими вершками з додатком цукрової мучки (heavy cream).

ОВОЧЕВА САЛАТА

- 1 середньої величини мускусна диня (cantaloup)**
- 2 дозрілі ківі**
- 2 горнятка дозрілих полуниць (strawberry)**
- 1/2 горнятка малин або ожин (blackberry)**
- 1/4 горнятка свіжого помаранчевого соку**

Виробити спеціальною ложечкою галки з дині — повинно бути 2 горнятка. Дати до миски і полити половиною соку. Нарізати на пластинки ківі і полуниці, залишаючи 4 полуниці для прибрання. Додати малини або ожини. Полити рештою соку і вкласти до холодильника.

ЯГОДИ З КИСЛОЮ СМЕТАНОЮ

- 1 кварта дозрілих полуниць (strawberries)**
- 1/2 горнятка порічкової ґаларетки (currant jelly)**
- 1/4 горнятка морельового варення (apricot preserve)**
- 2 горнятка чорниць (blueberry)**
- 2 горнятка кислої сметани**
- бісквіт**

Розмішати порічкову ґаларетку ложкою, щоб не було грудок. Додати нарізані полуниці і легко вимішати. У другій мисці змішати морельове варення з чорницями. Чорниці покласти на круглий або овальний посуд посередині. Довкруги накласти кислу сметану, а назовні кругом — полуниці. Подавати з куском бісквіту.

КОРЖ З ГРУШОК

- 5 великих твердих грушок**
- 1/2 горнятка овочевого лікеру**
- 2/3 горнятка дрібного цукру (very fine)**
- 4 унції масла або марґарини кімнатної температури**
- 3 яйця**

2 горнятка борошна (муки)

1 горнятка вершків до прибрання

Обібрати грушки і нарізати на тонкі пластинки. Полити лікером і посипати половиною цукру. Масло вбити з рештою цукру, додати одне яйце і жовток з другого, борошно і замісити тісто. Завинути у вогку шматку і вкласти на 30 хвилин до холодильника.

Намастити форму 9×13. Розкачати 3/4 тіста на дно форми. Відцідити грушки, залишаючи лікер, і накласти рядками пластинки, частково накриваючи попередній рядок.

Решту тіста поділити на кілька частин і викачати валочки, класти "кратку" зверху на грушки. Намастити яйцем "кратку" і пекти в температурі 325°, щоб зарум'янилося (приблизно 30 хвилин). Вийняти з печі, полити залишеним лікером і пекти ще 5 хвилин.

КОРЖ З ЧОРНИЦЯМИ

тісто: 1½ горнятка борошна (муки)

- ¾ горнятка брунатного або ½ горнятка білого цукру**
- 1½ "кістки" масла або марґарини**
- ¾ горнятка січених горіхів (волоських)**
- маса: 2 вісімунцові пакетики вершкового сиру (cream cheese)**
- ½ горнятка цукру**
- 4 яйця**
- 2 ложечки ванільового екстракту**
- шкурка з цитрини**

Замісити тісто з поданих складників і пекти 30 хвилин в температурі 325°. Вживати круглу 10-інчову форму.

Приготовити масу з вершкового сиру і накласти на спечений корж. Знову пекти 30 хвилин в температурі 325°.

Приготовити склицю: малиновий сік з розморожених малин (2 коробки); 2 ложки кукурудзяного крохмалю (corn starch). Заварити і полити на простиглий корж. Цілий корж покрити 4-ма горнятками свіжих чорниць.

КРЕМ З БРОСКВИН

8 свіжих бросквин (peach)

- 1 горнятко "шеррі"**
- 1 горнятко "порт"**
- 2 ложки цукру**
- 1 ложка порічкової ґаларетки**
- 1 кварта ванільового морозива**

Вкинути бросквини до кип'ячої води і зразу вийняти, зняти шкурку. Розрізати на половину і вийняти кістки. Розігріти "шеррі" і "порт" з цукром. Додати 4 кістки і половинки бросквин. Варити на дуже малому вогні 30 хвилин. Вийняти кістки. Половинки бросквин покласти на плоский полумисок і вистудити. Додати порічкову ґаларетку до вина і варити, щоб загусло. Вистудити. Наповнити кожену половинку бросквин морозивом і полити поливою з вина.

ХРОНІКА ОКРУГ

ОКРУГА ПІВНІЧНОГО НЬЮ-ЙОРКУ

ХРОНІКА ЗА 1993 РІК

Відділ	Рік	Місцев.	Членок	Голова
46-ий	1967	Рочестер	21	Стефанія Вовкович
47-ий	1952	Рочестер	75	Тетяна Шутер
49-ий	1933	Баффало	38	Уляна Лоза
68-ий	1957	Сиракюзи	17	Фалина Войтович
97-ий	1968	Баффало	17	Наталка Сантарсієро
120-ий	1982	Рочестер	19	Зіна Джуз

Окружну Управу очолює Марія Крамарчук. Осідком Управи є Рочестер. Округа налічує 187 членок.

Всі відділи Округи вив'язалися зі своїх фінансових зобов'язань до Централі і Окружної Управи та мають 100-відсоткову передплату журналу "Наше Життя".

ПРАЦЯ ПО ВІДДІЛАХ

46-ИЙ ВІДДІЛ. *Культурно-освітня референтура.* На сходах Відділу відбувалися гутірки на актуальні теми теперішньої України. Членки відвідали Україну і розповідали про свої враження.

Музейно-мистецька референтура. Відділ спонсорувал мистця Рема Богаутдина з чудовою виставкою. Відділ є звичайним членом Українського Музею в Нью-Йорку. На чотириденному фестивалі членка Відділу демонструвала писання писанок.

Зв'язки. Відділ включався в писання листів до преси, висилку телеграм і телефонування до сенаторів та конгресменів в обороні України. Декотрі членки, за професією учительки, пропагують українську справу по школах, виступають з доповідями і влаштовують виставку народного мистецтва. Відділ брав участь в організуванні традиційних вечорниць "Червоної калини" і займався презентацією дебютанток.

47-ИЙ ВІДДІЛ. У 1992 р. виповнилося 40 років діяльності Відділу. Через переобтяження громади різними імпрезами святкування ювілею відбулося в березні 1993 р. величаво, з численною участю української громади.

Культурно-освітня референтура. На ширших сходах Відділу відчитано "Слово А. Пашко" (І. Руснак), промову президента Л. Кравчука з нагоди Дня жінки (І. Руснак), Ліни Костенко (А. Бах), поезії (відчитала І. Мартинець), про поїздку в Україну розповіла І. Руснак, "Звичаї перед Різдом" — І. Мартинець. Відділ підтримує зв'язок із Союзом Українок Івано-Франківська. Це спонукало запросити на один тиждень до Рочестеру членку СУ Івано-Франківська Марію Турчин і відбулася дуже щира зустріч. З тієї нагоди членки зложили 500 дол., які передано до Союзу Українок в Івано-Франківську. Управа зорганізувала зустріч з громадянством, на якій Ірина Руснак розповіла про конференцію в Києві "Українка і демократія". При Відділі є гурток книголюбів. Сеньйори — членки і нечленки — разом з чоловіками сходяться раз на тиждень до клубу "Зустріч", який зорганізовано з ініціативи 47-го Відділу. Датки з продажу кави і солодкого щорічно передаються на добродійні цілі. В 1993 р. оплачено пачку з книжками на Україну.

Музейно-мистецька референтура. Відділ є звичайним членом і п'ятикратним меценатом Українського Музею в

Нью-Йорку. 37 членок Відділу є членами Музею. Представниці Відділу входять до всегромадського Комітету розбудови Музею. Членки влаштували виставку народного мистецтва при Осередку Української Спащини в Рочестері. Під час святкувань 40-літнього ювілею Відділу влаштовано образотворчу виставку з колекції членок Відділу. Переслано прямо до Музею або через місцевий комітет розбудови Музею копо 12 тисяч доларів. Це членські вкладки, окремі датки, з радісних нагод та "замість квітів". При Відділі є гурток любителів народного мистецтва. Членки очолюють Осередок Української Спащини "Мозаїка" і займаються крамничкою Осередку у співпраці з іншими членами Осередку.

Зв'язки. Членки Відділу висилали телеграми, телефонували до Президента, сенаторів і конгресменів США у справі справедливого трактування України. У Відділі є референтка внутрішнього зв'язку, яка в разі потреби телефонічно повідомляє членок Управи, а кожна з них має 3—4 членки для дальшого повідомлення про сходи Відділу чи якусь несподівану зустріч або акцію в громаді. В цей спосіб наші членки є ознайомлені з працею Відділу та громадським життям. Відділ листується зі Союзом Українок Івано-Франківська і Чернівець.

Стипендійна референтура. Референтка стипендій зібрала торік стипендій та датків на суму 3,075 дол. Спонсорами є 6 родин членок і 3 родини нечленок.

Суспільна опіка. Відділ опікується двома "бабусями" в Європі, передплачує журнал "Наше Життя" двом жінкам у Німеччині, одній у Франції, одній в Аргентині та одній в Україні.

Пресова референтура. Оплачено 1 сторінку в журналі "Наше Життя" та поміщено привіт у ювілейному числі журналу. Членки постаралися про привіти від окремих осіб і організацій до цього числа. Василано допис і одноднівку з 40-літньої праці Відділу до Василя Кардаша в Австралію, який видає книгу про діяспору.

Господарська референтура. Членки цієї референтури віддано працюють для придбання фінансів Відділові. Вони гостять членок на всіх сходах кавою і солодким печивом, два рази в році влаштовується дводенна т. зв. "топока" печення та продажу традиційного печива.

49-ИЙ ВІДДІЛ. 24 жовтня урочисто відсвятковано 60-ліття Відділу.

Культурно-освітня референтура. 14 лютого відзначено 69 річницю смерті патронки Відділу бл. п. Ольги Басараб Св. Літургією, Панахидою і доповіддю. 21 лютого Відділ влаштував т. зв. "Пущення". Прочитано доповідь про передпосні звичаї українського народу. Подано традиційні страви для того дня.

Музейно-мистецька референтура. Відділ є звичайним членом Українського Музею в Нью-Йорку. Влаштував виставку ручних робіт під час т. зв. "Federation Day". Дві вишивані речі були нагороджені — серветка і жіночий костюм роботи Анни Поліщук. Влаштуванням українського кутка займалися Анна Поліщук, Марія Дранка і Ярослава Дергак. Було також виставлене домашнє печиво, і Оксана Салдит одержала нагороду за горіховий торт, а Ярослава Дергак — за тістечка.

Зв'язки. Відділ є членом "Buffalo Federation Women's Club". Дві делегатки (Уляна Лоза і Анна Заньків) взяли участь у 88-ій конвенції того клубу.

Господарська референтура. Відділ влаштовує продажі печива, щоб зміцнити свою касу.

68-ИЙ ВІДДІЛ. Вплачено до стипендіної акції 800 дол. Відділ є звичайним членом Українського Музею.

ДОПИСИ ОКРУГ І ВІДДІЛІВ СУА

ОКРУЖНИЙ З'ЇЗД ЧІКАГСЬКОЇ ОКРУГИ СУА

XXX з'їзд Округи СУА Чікаґо відбувся 12 березня. У з'їзді взяло участь 47 осіб — це члени Окружної Управи, голови і делеґатки 11-ох відділів і гості. Зі зворушенням делеґатки і гості вислухали привіт від союзнянок з України, що його передала Марія Головач, яка саме відвідала рідних у Чікаґо.

Головну Управу СУА репрезентувала Ольга Трисяк — перша заступниця голови СУА. Була присутня також почесна голова Округи Чікаґо Любомира Шандра. Головою з'їзду була Оленка Матвіїшин, секретарками — Володимира Демус і Марія Лібер.

Управу на 1994 рік вибрано в такому складі: голова — Анастасія Хариш, перша заступниця голови — Олена Харкевич, друга заступниця голови — Марія Дорожинська, протоколярна секретарка — Валентина

Скороход-Хома, кореспонденційна секретарка — Ліна Басюк, скарбничка — Неля Бриджман.

Референтки: фінансова — Любомира Шеремета, організаційна — Любомира Калін, культурно-освітня — Ірина Попович, пресова — Марія Лібер, виховна — Лідія Марушка, суспільної опіки — Стефанія Форович, стипендійна — Володимира Демус, зв'язків — Лідія Шандор, Неля Лехман, Уляна Тишинська, господарські — Анна Марчук, Марія Гірняк, адміністратор домівки — Лідія Полюхович.

Контрольна комісія: Євстахія Струтинська, Уляна Гриневич, Ольга Гаврилук, Оксана Веселовська, Леся Пальцан.

Марія Лібер,
пресова референтка Округи.

З'ЇЗД ОКРУГИ СУА ОГАЙО

23-го квітня у приміщенні домівки СУА в Пармі відбувся 34-ий окружний з'їзд Округи СУА Огайо. Головну Управу репрезентувала голова СУА Анна Кравчук.

Головою з'їзду була О. Свистун, її заступницею — Д. Меккей, секретаркою — С. Балагутрак.

Округа Огайо складається з 6 відділів і налічує коло 190 членок.

На пропозицію голови номінаційної комісії Д. Сторожинської Управу Округи на 1994 рік вибрано в такому складі: голова — Іванна Шкарупа, перша заступниця і референтка зв'язків — Надія Дейчаківська, друга заступниця — Дося Кріслата, прото-

колярна секретарка — Стефанія Балагутрак, кореспонденційна секретарка — Дора Сторожинська, скарбничка — Ліза Кусяка.

Референтки: виховна — Дарія Меккей, суспільної опіки — Ірена Кріса, пресова — Едіта Морозинська, архівні — Ірена Кашубинська, адміністратор — Євгенія Гіщинська.

Контрольна комісія: голова — Розалія Головка, членки — Юлія Трач, Марія Грушкевич, заступниці — Галя Хрін, Люба Сохоцька.

Едіта Морозинська,
пресова референтка Округи.

97-ИЙ ВІДДІЛ. 19 вересня Відділ величаво відзначив 25-ліття свого існування святковим обідом і мистецькою програмою. Святкування звеличала своєю присутністю патронка Відділу д-р Маруся Бек з Дітройту. Відділ належить до "Buffalo Federation Women's Club". Членки провадять дитячу світличку з участю 4 дітей, які виступали у програмі з нагоди зустрічі зі св. Миколаєм. Для підсилення фінансів Відділу влаштовано т. зв. Garage sale.

120-ИЙ ВІДДІЛ. Членки провадять дитячу світличку з участю 23 дітей, влаштовують імпрези, пов'язані зі світличкою: приготування великодніх кошичків, День Матері, градація для дітей, що відходять до Школи Українознавства,

осіння маскарада та прихід св. Миколая. Зорганізовано курс роблення герданів і кераміки. Для підсилення каси Відділу уряджено лютерію і два рази в році печення і продаж печива. Дописи про працю Відділу появлялися у рочестерській "Кооперативній Думці" та місцевій американській пресі. Членки нав'язали зв'язки зі школою в Угорниках коло Івано-Франківська і вислали одну пачку для дітей школи.

Хроніку подано на підставі присланих хронік та річних звітів відділів.

Ірина Руснак,
пресова референтка Окружної Управи.

УКРАЇНСЬКЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ БЮРО

Минулорічна рідкісна виставка документів та відзначень д-р Марусі Бек приємно здивувала відвідувачів, бо ніхто не уявляв, якою багатогранною була праця цієї надзвичайної жінки-громадянки. Крім відповідального становища (голова міської Ради і діючий мер в Дітройті) та широкої діяльності в американському світі, д-р Маруся Бек не забувала про країну своїх батьків, доля якої завжди була їй близькою. Тому після відходу на емеритуру всю свою енергію вона спрямувала на боротьбу проти найбільшого ворога України — комуністичної Москви.

У 1970-их роках д-р Маруся Бек разом зі своїм братом Іваном, який завжди підтримував сестру і допомагав їй у громадській праці, закладає і фінансує Українське Інформаційне Бюро і стає його директором. Першим кроком бюро було видання листівки в обороні людських прав. Листівку можна було вислати до Організації Об'єднаних Націй, щоб промовити до сумління світу і протиставитися комуністичному режимові і тиранській політиці кремлівських вождів на чолі з Брежнєвим. Бо хоч радянський уряд підписав Гельсінкську угоду, однак нехтував нею, грубо порушуючи права людини. Тому Бюро поставило собі за мету усвідомлювати світ, і в першу чергу американців, якою тюрмою народів є Радянський Союз, а найбільшою жертвою режиму є Україна, про існування якої багато людей навіть не знало.

У 1973 році, після поїздки до Києва на міжнародні кінні змагання, на яких були присутні принц Філіп і принцеса Анна, англійський кореспондент Дейвід Флорід написав велику статтю, яка 4 серпня того ж року була надрукована у газеті "Лондон дейлі телеграф". Стаття називалася "Україна — забута нація". У ній автор розповів про невідрадне становище України, яка хоч і є окремою республікою, не може самостійно провадити свою політику. Автор влучно зауважує, що комуністичний режим намагається денационалізувати український народ.

Українське Інформаційне Бюро використало цю знамениту статтю, передрукувавши її у формі памфлету з мапою Східньої Європи і зазначенням кордонів України. Тоді в українській пресі появились оголошення: "Пошукуємо каменярів, які ширили б правду про Україну по цілому світі". Відгук був знаменитий. Почали надходити замовлення з усіх куточків, де мешкали українці. Цю брошуру використовували в університетах, на фестивалях, поширювали серед американців, щоб зацікавити їх Україною. Великим плюсом було те, що стаття написана чужинцем, отже для американців більш переконлива.

Брошура швидко розійшлася і її перевидували шістьма накладками. А хто приймав замовлення, хто вислав і скільки було працівників? Тяжко повірити, що Українське Інформаційне Бюро — це д-р Маруся Бек та її брат Іван Бек. Вони були ініціаторами, фундаторами, пропагаторами і працівниками! І це не було єдине їхнє заняття. У численних листах, які надходили зі замовленням, признанням, похвалами, часто можна було прочитати: "Дякуємо за таке швидке полагодження". Тільки судячи з частини листів (бо не всі вони збереглися) я підрахувала, що було розіслано 50,000 брошурок — у Чикаго і Сан-Дієго, Лос-Анджелес і Денвер, у Міннеаполіс і Парму, Рочестер, Філядельфію, Нью-Гайвен, Ірвінгтон, у десятки міст Канади.

Листи з подяками заохочували до дальшої праці. "Знаменита річ — стаття переконує скептиків відразу!" — писав д-р Олекса Біланюк. А працівники Науково-дослідного Товариства української термінології, присилаючи замовлення на 4,000 примірників брошури, писали: "Дві тисячі розішлемо нашим співпрацівникам, щоб вони поширювали цю брошуру в середовищі американців, а інші дві тисячі ми роздамо нашим знайомим фахівцям-науковцям, які працюють в американських підприємствах, щоб вони роздали брошуру. Наприклад, д-р К. Церкевич працює у Світовому торговельному центрі..." Широкого листа прислали працівники Українського Культурного Осередку в Лос-Анджелесі: "При тій нагоді, — писали вони, — складаємо Вам гратуляції за видання цієї брошури і за працю, яку Ви робите для добра української справи..."

Велике зацікавлення брошура викликала серед українських студентів. Вони роздавали її в університетах, бібліотеках, на етнічних виставках, українських фестивалях тощо.

Крім цієї популярної брошури були й інші публікації, наприклад, промова д-р Марусі Бек, виголошена у вересні 1973 року у Баффало, Нью-Йорк, з нагоди Тижня поневолених народів під назвою "Щоб ми не забували". У тій промові була дуже добре представлена незavidна доля поневолених народів у Радянському Союзі, а також у країнах-сателітах Східньої Європи, і короткозора наївна політика американського Уряду, який вірив гаслам комуністичної верхівки про "мирне співіснування".

Інформаційне Бюро разом з Радою Прихильників Української Народної Республіки видало також брошуру Святослава Караванського у перекладі на англійську мову Івана Бека про історію українського

хлопця Володимира Половчака, який прибув з батьками до Чикаго і не захотів повертатися назад.

Накладом Ради Прихильників УНР була видана і брошура Івана Стебельського "Парк-пам'ятник Бабиного Яру в Денвері". В ній автор описує боротьбу з жидівським комітетом, який вважав, що лише жиди були жертвами нацистських злувань. Завдяки завзяттю та витривалості наш український комітет таки виграв цю боротьбу.

Напередодні Мадридської конференції комісії Оборони Прав Людини Інформаційне Бюро видало бро-

шуру ген. Петра Григоренка "Чи може кролик врятувати себе?", яка теж користувалася великим попитом серед українських та американських читачів.

Всі ці публікації Інформаційне Бюро використовувало у своїй праці для добра України, для боротьби з поневолювачем. І цю "фірму" очолювала жінка-піонерка, яка віддала так багато праці та енергії для боротьби за правду і права українського народу.

Приклад Українського Інформаційного Бюро гідний до наслідування, бо Україна ще й нині потребує таких свідомих патріотів, як д-р Маруся Бек.

ЩИРО ВІТАЄМО!

82-ий Відділ СУА в Нью-Йорку вітає свою колишню довголітню членку Олену Назар!

Нашій почесній членці Олені Назар виповнилось 102 роки.

З цієї нагоди щиро вітаємо її та бажаємо щедрих Божих ласк на наступні роки!

Управа і членки 82-го Відділу СУА, Н.-Й.

Вручення Почесної грамоти Олені Назар. Зліва: голова Окружної Управи Нью-Йорк Оксана Щур, Олена Назар, голова 82-го Відділу Іванна Клим. 1980 р. Award being presented to Olena Nazar, 1980. From left: Oksana Shchur, President, N.Y. Regional Council; Olena Nazar; Ivanna Klym, President of Branch 82.

119-ИЙ ВІДДІЛ СУА В ЙОНКЕРСІ

Згідно зі статутом СУА, 119-ий Відділ ім. Ольги Кобилянської в Йонкерсі 27 грудня 1993 р. провів річні загальні збори. В тому часі було 20 членок у Відділі, при чому одна постійно перебуває в домі старців, одна з кінцем грудня вибула. Деякі із членок живуть далеко від Йонкерсу, що й не дозволяє брати участі в діяльності Відділу.

При таких обставинах залишається мала горстка дійсно активних членок, так що скласти нову Управу не тільки важко, але таки неможливо. Тому все членство глибоко вдячне тим, які невтомно, з року в рік, залишаються на постах і продовжують свою, інколи й невдячну, працю. І так, Управу 119-го Відділу надалі очолює Ірена Моцюк із заступницею Любою Сохан; Іванна Ганкевич вже понад десять років веде протоколярне секретарювання, а Марія Борковська стільки ж років працює скарбничкою. Деякі референтки діють у двох референтурах одночасно.

Та незважаючи на такий брак сил в Управі, збори подали і схвалили поважний, багатогранний плян

праці. В його рамках імпрезова референтка в особі згаданої вище заступниці голови Люби Сохан запропонувала на неділю, 10 квітня, імпрезу для ширшого громадянства, а саме висвітлення фільму Славка Новицького "За стерном долі".

Присутність гостей була численна і Люба Сохан сердечно всіх вітала, пояснюючи, що у фільмі розповідає англійською мовою відомий фільмовий артист українського походження Джек Пеленс.

Цікавим своїм змістом фільм полонив увагу глядачів, а опісля невідмінно насувалися на думку спогади та рефлексії про власні переживання або про давніше заслухані перекази старшої генерації. Це створило багато тем для розмов при каві і солодкому, якими союзнянки 119-го Відділу ще довго увечір гостили вдоволену публіку.

О. Руденська,
пресова референтка
119-го Відділу.

ЧЛЕНКИ 67-ГО ВІДДІЛУ СУА ВІДВІДАЛИ НЬЮ-ЙОРК

Однією зі складових частин успішної діяльності кожного відділу СУА є призначення часу для товариського життя і особистої приємності. Такий призначений час для особистої приємності 67-ий Відділ СУА відбув у суботу, 9 квітня, одноденною прогулькою до Нью-Йорку. Дев'ять членок (більше половини Відділу) розмістилися у двох автах на дво-годинну подорож з Філядельфії.

Ввів нас до Нью-Йорку Голанд тунель, який, мов затовщена артерія велетня, поволі впускає мільйони авт на Мангеттенський острів. Нью-Йорк — це найбільш космополітичне місто в Америці, яке рівночасно викликає у відвідувача-туриста подив і жах. Як Париж, Лондон чи Рим, Нью-Йорк має індивідуальне обличчя світового міста.

Наша прогулька мала запланованих чотири зупинки, бо лише з обдуманим пляном можна повністю використати обмежений час екскурсії. Перша зупинка була до галерії журналу "Форбс" при 62 П'ята авеню. В цьому малому музеї є збережені колекції хлоп'ячих іграшок родини Форбс, як, наприклад, різне олов'яне та бляшане військо, човни-вітрильники та моделі військових фльот. Також є виставка листів і нотаток американських президентів з архівів редакції журналу "Форбс". А найбагатшою виставкою є колекція так званих *objets de luxe*, зроблених для царів Росії фірмою майстра-ювеліра Петра Фаберже. Хоч пишні самоцвіти та вироби зі золота і срібла чарували очі, ми, однак, згадали чиєю кривавою працею збагачувалися російські царі.

Коли настала обідня пора, наше товариство, дев'ять союзнячок, помчало до ресторану в Українському Народному Домі. На цьому клаптику мангеттенської України, а ще й в суботу, можна випадково зустріти давніх призабутих друзів та з'їсти смачний український обід.

Відтак ми полинули в старинну давнину українського Трипілля в Українському Музеї при Другій авеню. Колись тут, недалеко Музею, була крамниця Арка, в якій на полицях стояли різні вазы і миски, розмальовані так званим трипільським взором. Тоді була велика мода прибирати хату трипільською керамікою. А нині виставлена в УМ правдива, з дока-

заним віком у своїх молекулах, часто фотографована і в книжках прославлена Трипільська кераміка.

Не було черги до Музею, казали, що виставка замало розрекламована. А ми дивувалися, чи не було б цікаво подивитися тим, що на презенти дарували товар Арки, оглянути, як дійсно виглядає та Трипільська кераміка. І в ту суботу, коли ми проходили через музейну залю, трипільські глечики, вазы, фігурки стояли мовчки в захисті прозорих покривал. Коли б вони мали у собі життя і могли говорити, яка це була б цікава розповідь про наше минуле! А що сказали б вони про Нью-Йорк, про нашу діаспору і про своїх розмазаних глиняних нащадків?

Носталгію переборолу почуття обов'язку громадської діяльності, бо наш 67-ий Відділ поставив собі як ціль діяльності — допомогу Українському Музеєві в Нью-Йорку. Виставка Трипільської кераміки, яку УМ влаштував у співпраці з Міністерством культури України, є виявом цінної праці Музею в діаспорі, в центрі Нью-Йорку. Тож, як годиться, членки нашого Відділу не прийшли до Музею з порожніми руками. Ми принесли дар для колекції Музею вартости однієї тисячі доларів у вигляді "Індіка", не печеного, а Якова ("Індик", 22 x 17 1/2, дереворит Якова Гніздовського).

Четверта наша зупинка була вже пізно по полудні. Це було відкриття виставки картин Людмили Морозової в *World Wide Art Gallery* (під зарядом Клавдії Дзундзи). Наш цікавий та різноманітний день добігав до кінця, і в акварелях Л. Морозової прощали нас в Нью-Йорку вечірній дзвін церкви на Санторіні та захід сонця на Міконос. Ніжні картини Л. Морозової залишать у нашій пам'яті мов сувенір гарної прогульки.

Залишилися нам у програмі ще каварня і шлях додому. Ми й це виконали згідно з пляном. З боєм великого "трефіку" втиснулися наші два авта в Голанд тунель. Проїхавши Нью-Джерзі вже пізнім вечором, ми, вдоволені багатим днем, розпрощались у Філядельфії на площі Українського Освітньо-Культурного Центру.

І був би гріх, коли б ми не подякували Богові за чудову погоду!

Дзвінка Захарчук.

УСМІХНИСЯ!

ЛИСТ З ЛІТНЬОГО ТАБОРУ

...На середині таборової площі є таблиця, на ній команда вішає щодня чергових. Я ще не був черговим і ще не висів. Але завтра вже й мене повісять.

Ваш Юрко.

МЕДИЧНИЙ ФОНД ДІТЯМ І МОЛОДІ — ЖЕРТВАМ ЧОРНОБИЛЯ

ПОЖЕРТВИ З РІЗНИХ НАГОД ЗА ТРАВЕНЬ 1994 Р.

11 січня цього року в Блюмінгтоні, Індіана, відійшов у вічність **бл. п. мгр Микола Мартинюк**. Дружина, родина і приятелі замість квітів зложили на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля: **200.00 дол.** — дружина Зеновія Мартинюк з родиною; **по 100.00 дол.** — д-р Стефанія і Василь Зарічні, Стефанія Петрашук; **по 50.00 дол.** — інж. Оксана і Василь Огарі, інж. Василь Лішинецький, інж. Галя й Іван Лобаї, д-р Максим Бойко, Ольга Мартинюк, Іванка Назаревич, Тарас, Ірена і Антін Доманчуки, Євгенія і Зенон Доманчуки, Олесь і Ярослав Чепухи, д-р Андрій Турчин, д-р Олег Кудрик; Н. Н. — **34.13 дол.; 25.00 дол.** — Юрій Турчин; in the sum of \$ 50.00 — Family Underwood, Montclair Medical Clinic, Indiana University Foundation, Ashton Dining Room; at \$ 35.00 — Indiana University Cataloging Dept.; at \$ 25.00 — Joel Ashton & Gail Grieger, Emely Classen, Terry Bissesi, Susan & John Breen, Perry Cheppono & Jan Henzel and at \$ 15.00 — Amy Coss. **Разом 1,384.13 дол.**

Замість квітів на могилу **бл. п. Миколи Шандри**, чоловіка нашої членки Стефанії, складаємо **25.00 дол.** на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

84-ий Відділ СУА, Округа Чикаго.

У світлу пам'ять **Василини Микитин**, довгопільної членки 19-го Відділу СУА в Трентоні, Н.-Дж., яка відійшла від нас 24 березня цього року, членки та приятелі склали замість квітів на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля: **по 50.00 дол.** — Оксана й Іван Микитини, Анна і Богдан Микитини, Марта Данилюк, Володимира і Богдан Фостяки, Дарія Кузик, Юрій і Марта Ожги, Ніна і Генріх Кальмани, Дарія й Ігор Сеники, Ярка і Юліан Гельбіки, Анна і Михайло Протиники, Катерина Драгож; **35.00 дол.** — Джіна і Ростислав Микитини; **30.00 дол.** — Віра й Іван Яскіри; **по 25.00 дол.** — Ярослава Лабка, Марія і Орест Мицики, Богдан Савула, Ліда і Мирослав Кіржецькі, Катерина і Йосиф Куці, Роман і Люба Мицики, Ірена Мицик, Таня і Володимир Боднарські, Надя й Іван Гафтковичі, Туня і Олег Данилюки, Христя й Андрій Данилюки, Галина і Степан Максим'юки, Рома і Орест Гладкі, Софія Васильків; **по 20.00 дол.** — родина Флунтів, родина Головків, Марія і Михайло Глушки, Мирослава Глушок, Андрій Турчин, Ірена і Петро Плиси, Арміна і Борис Гулаї, Володимир Маркевич, Степан Шилкевич, Дарія і Макар Копаниці, Галина Костюк, Еріка й Омелян Коцопеї, Леся й Орест Сеники, Уляна Коропей, Оля і Михайло Мартиненки, Анна і Сильвестер Петруняки, Елен Гол, Оля Гоевич; **15.00 дол.** — Адам Мицик;

по 10.00 дол. — родина Головчаків, Євдокія і Микола Дяківі, Василь Білик, Тері й Орест Мицики, Ліда і Кен Рояки, Юля й Андрій Галайдіди, Тамара і Микола Веремьки, Леся і Євген Обаранці, Фріда і Марія Гулі, Марта і Йосиф Яскіри, Анна й Орест Надраги, Зеня Копаниця, родина Ляшинів, родина Возняків, Леся і Роман Городиські, Марія і Зенон Городиські, Анастасія і Михайло Бойцуни, о. Богдан і Надя Желехівські, Микола Ткач. **Разом 1,480.00 дол.**

33-ий Відділ СУА ім. Лесі Українки провів великодню збірку під церквами св. Андрея в Пармі, Огайо, та св. Трійці в Норт Роялтоні, Огайо. Зібрані гроші в сумі **420.00 дол.** переслав на Медичний Фонд Дітям і Молоді — Жертвам Чорнобиля.

Анна Товарянська, Істон, ПА — **100.00 дол.**

Пожертви на суспільну опіку СУА

22-ий Відділ СУА в Чикаго з нагоди загальних зборів, які відбулися 13 лютого 1994 р., пожертвував та такі цілі:

1. Допомога "Бабусям"	110.00 дол.
2. Допомога сиротам у Бразилії	100.00 дол.
3. Допомога сиротам в Аргентині	100.00 дол.
Разом	310.00 дол.

Welfare Fund — orphan — in Ukraine in memory of the late Michael Szkwarko donations were made by. Mrs. Donnelly's Fourth Grade Class and their Families — **\$ 50.00**. Kerry Sevilis transmitted collection from the individuals the sum of **\$ 50.00** — Ortho Diagnostics, Kerry Sevilis, Diane Falcon, Mike Kosensky, Sally Busher, Regina Hone, Alice Chavis, Wendy Furney, Carol Sorbino. Mr. & Mrs. Walter Milchanoski — **\$ 25.00** Nountain Park P.T.A. — **\$ 25.00**. Total amount **\$ 150.00**.

Суспільна опіка — "Допомога бабусям"

33-ий Відділ СУА	100.00 дол.
28-ий Відділ СУА	110.00 дол.
99-ий Відділ СУА	220.00 дол.,

дві бабусі на 1994 рік.

Дуже дякуємо

Лідія Черник,
референтка Суспільної опіки СУА.

Анна Рак,
скарбничка Суспільної опіки.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ДАТКИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
(ВІД 1 ДО 28 ЛЮТОГО 1994 Р.)

250.00 дол. — д-р Ірена Крамарчук;
117.50 дол. — 18-ий Відділ СУА;
по 100.00 дол. — Марія Лаврук, Олександр Канюка;

50.00 дол. — Ярослав і Ольга Чупаки;
35.00 дол. — Євдокія Блавацька;
30.00 дол. — Ярослав і Ярослава Букачевські;
по 25.00 дол. — Василь і Стефанія Расяки, Йосиф Колодницький, Анна Гомик (через 56-ий Відділ), Віра Л. Дорожинська;
по 20.00 дол. — Гарасим Маковський, Мері Кессен (через 1-ий Відділ), Анна Гамука;
по 15.00 дол. — Едвард Рокіцький, Олександр та Ірена Процики;

по **10.00 дол.** — Станіслав Павлюк, Федір Костенко, Ярослава Горятчун, Богдан Геврик, Анна Хамуляк, Володимир Бурдюк;

по **5.00 дол.** — Юлія Вишневіська, Емілія Вох;
1.00 дол. — Ілько Гомзяк.

ДАТКИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД МУЗЕЮ

5,000.00 дол. — Володимир і Оксана Прохоренки;

по **1,000.00 дол.** — Ольга Зенецька, Юрій і Марія Гончаренки;

по **500.00 дол.** — Осип Левицький (Pfizer Co), Любомир і Стефанія Гуменюки;

492.00 дол. — 108-ий Відділ СУА (з колядування);

250.00 дол. — 1-ий Відділ СУА (просфора);

100.00 дол. — Зенон Куць (Apple Computer Co.);

по **50.00 дол.** — Ольга Бунецька, Богдан та Іванка Козаки;

40.00 дол. — Галина Шембел;

по **25.00 дол.** — Петро та Ірена Остапчуки, Олександра Юзенів, Володимир Грицин;

10.00 дол. — Віра Гармон.

У світлу пам'ять покійної мами, **бл. п. Марії Марусяк**, на потреби УМ складають: **200.00 дол.** — Дарія та Іван Скіри, **25.00 дол.** — Ярослава Кукіль.

У пам'ять **бл. п. Василя Хамуляка 50.00 дол.** на потреби УМ складає Republic National Bank.

У пам'ять **бл. п. Івана Тершаковця** на Будівельний Фонд УМ складають: **100.00 дол.** — Андрій і Христина Тершаківці; **по 50.00 дол.** — Ярослав і Лідія Черники, Василь і Оксана Леви.

Для вшанування світлої пам'яті **Михайла Шашкевича** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Лідія і д-р Осип Оришкевичі.

Замість квітів на свіжу могилу нашого давнього знайомого **бл. п. Івана Антоняка** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ, а дружині та родині висловлюємо глибокі співчуття. **Олена та Володимир Шиприкевичі.**

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Марії Марусяк**, мами Дарії та Івана Скірів, складаю **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Марта Шиприкевич.

У світлу пам'ять дорогого **бл. п. Мирослава Мартинця** складаю **50.00 дол.** на потреби УМ.

Наталія Кравчук.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Івана Гаврилюка** складаємо **50.00 дол.** на потреби УМ, а родині висловлюємо щирі співчуття.

Катерина і Володимир Воловодюки.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Стефанії Щуровської** складаю **20.00 дол.** на потреби УМ.

Софія Дачишин.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Мирослави Панчук** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ярослав і Надія Бігуни.

Замість квітів на могилу **бл. п. Романа Гаєцького** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ярослав і Надія Бігуни.

Вшановуючи світлу пам'ять мого чоловіка **бл. п. д-ра Юрія Кишакевича**, складаю **1,025.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Тетяна Кишакевич.

В пам'ять **бл. п. Мирослава Мартинця** складаємо **50.00 (кан.) дол.** на потреби УМ в Нью-Йорку.

М. Бах та П. Турик.

В пам'ять мистця і маляра **бл. п. Леоніда Перфецького** на потреби УМ складаю **50.00 дол.**

Марія Куниця.

В пам'ять заслуженого діяча, невтомного працівника розбудови української громади **бл. п. Романа Гуглевича** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Марія і Юрій Гончаренки.

У світлу пам'ять **бл. п. д-ра Тараса Гнатчука** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Марія і Юрій Гончаренки.

У світлу пам'ять **бл. п. Олени Шуманської** складаю **25.00 дол.** на потреби УМ.

Лариса Зелик.

У пам'ять **бл. п. Анни Костишин**, мами нашої членки Юстини Надраги та бабці наших членок Уляни Тарнавської і Анни Надраги, замість квітів на могилу покійної, на потреби УМ в Нью-Йорку зложили: **по 20.00 дол.** — Уляна і Юрій Тарнавські, Анна і Орест Надраги, Ольга Дубик, Люба Мриглотська, Марія Глушок, Галина Костюк, Мирослава Глушок, Борис Гулай, Дарія Кузик; **по 10.00 дол.** — Ольга Джаман, Анастасія Бойцун, Марія Городиська, Стефа Гуляловська, С. Головка, Леся Городиська, Тамара Верімієнко, Емілія Панасюк.

ДАТКИ ВІД 1 ДО 31 БЕРЕЗНЯ 1994 Р.

1,090.00 дол. — 119-ий Відділ СУА (з коляди);

по **100.00 дол.** — Григорій Сабар, Михайло і Михайлина Барани, д-р Олександр Стрільбицький, Любомира Калинич, Наталія Клапішак;

60.00 дол. — Осип і Зінаїда Левицькі;

по **30.00 дол.** — Ярослав і Надія Бігуни, Василь і Зеновія Никифоруки;

по **25.00 дол.** — Осип і Марія Васьківі (через 82-ий Відділ), Іван Скрипак, Оксана Поритко;

по **20.00 дол.** — Оксана Бережницька, Гарасим Мавковський, Звенислава Гой, Михайло Гарасимів;

по **10.00 дол.** — Теодозія Гаврилів, Соня Косик, Олена Макарушка-Колодій, Марія Куций, Зенон Сехевич, Стефанія Цьолко, Емілія Панасюк;

по **5.00 дол.** — Микола Ільященко, Ольга Гнатик, Антоніна і Леонід Гусаки.

БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

10,000.00 дол. — Федеральна Кредитова Кооператива Самопоміч в Нью-Джерзі;

3,000.00 дол. — Юрій і Марія Гончаренки;

2,500.00 дол. — Марко і д-р Аріядна Бахи;

по **2,000.00 дол.** — 56-ий Відділ СУА (з "Веселого вечора"), Н.Н. (PF);

по **1,000.00 дол.** — Розалія Фенчинська, Ярослав і Люба Федуні;

по **500.00 дол.** — Василь і Людмила Сердюки (із завіщання), 113-ий Відділ СУА;

по **300.00 дол.** — Лариса Пашук, 38-ий Відділ СУА (з "Маланки");

по **250.00 дол.** — Іван Стебельський, Вікторія Новотна, Український Народний Союз, 25-ий Відділ;

по **200.00 дол.** — Іван Пелех, Роман Герасимович, Марія і Одарка Фірглюси;

по **100.00 дол.** — 9-ий Відділ СУА, Ярослав і Марія Томочки (через 9-ий Відділ), Mobil Foundation, дорівнюючи даток М. Т. Пеленської, Марія Усків, 106-ий Відділ СУА, Роман та Ірена Бадяки;

80.00 дол. — Іван і Настя Чибухи;
52.00 дол. — Василь Мизак;
по 50.00 дол. — Віктор і Надія Вінничі, Ольга Тритяк, Аня Севедж, Марта Арнольд;
30.00 дол. — Василь і Марія Мацюки;
по 25.00 дол. — Ростислав Кузьмич, Ольга Касевич, Ірена Іваночко (через 9-ий Відділ), Дарія Дреwnицька (через 9-ий Відділ);
по 20.00 дол. — Марія Заходняк, Іван і Марія Венжівські, Борис і Стефанія Вавришуки, Олександр Світовій, Мар'ян і Олена Морозевичі, Володимир Мерещак, Володимир Крушельницький, Орест Колтунюк, Любомир Колтунюк, Іван і Анна Боднари;
по 10.00 дол. — Надія Хома, Василь Тоц.

З нагоди 100-ліття трудолюбного життя **Марії Білосор**, нашої першої голови та довголітньої членки 71-го Відділу Союзу Українок Америки в Джерзі Ситі, Н.-Дж., Управа і членки складають **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ і висловлюють найщиріші побажання Божого благословення та многих літ.

ПОДЯКА

Мої дорогі посестри-союзниці 33-го Відділу СУА! Складаю Вам всім сердечну подяку за те, що так численно взяли участь у Панахиді й похороні мого **бл. п. чоловіка**, за щедрі датки на намічені цілі. В пам'ять мого чоловіка складаю **30.00 дол.** на УМ.

Люба Лешньовська.

ДАТКИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД (ЧЕРЕЗ КОМІТЕТ РОЗБУДОВИ УМ, ВІДДІЛ У РОЧЕСТЕРІ)

1,000.00 дол. — Українська Федеральна Кооператива, Рочестер; **500.00 дол.** — Юрій і Христина Свищукі; **250.00 дол.** — Володимир і Люба Делькевичі; **100.00 дол.** — Христина Ковч; **50.00 дол.** — Петро та Ірена Твердохліби; **по 25.00 дол.** — Люба Хома, Стефан Бухан, Іван Кволик, М. та А. Яроші; **по 10.00 дол.** — Марія Джус, Василь та Ірена Семанюки.

В пам'ять найдорожчого чоловіка, батька, діда **мґра Мирослава Мартинця** складаємо **500.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ в Нью-Йорку.

**Іванна Мартинець — дружина,
Мирон і Ліля Мартинці з родинами**

В пам'ять шваґра і дядька, покійного **мґра Мирослава Мартинця** жертвуємо **250.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ в Нью-Йорку.

Володимир Мотика з дітьми і внуками.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. мґра Мирослава Мартинця** складають пожертви на УМ і висловлюють глибокі співчуття: **150.00 дол.** — Марко і д-р Аріядна Бахи; **по 100.00 дол.** — Аріядна Лапичак-Бах, Людовик Бах; **по 50.00 дол.** — Орест та Ірена Гафтковичі, Дмитро і Михайлина Пилипці, Мирон та Ірина Руснаки; **по 30.00 дол.** — Роман і Люба Домбчевські, Христина Петренко; **по 25.00 дол.** — Осип і Марія Васьківі, Христина Гошовська, Зенон і Дарія Елієві, Микола та Анна Єїни, Володимир і Слава Зелези, Іван і Марія Крамарчуки, Тарас і Марія Кахникевичі, Іван і Наталія Олексини, Степан та Ірена Ольшанські, Зенон та Ізабеля Омецінські, Михайло і Оксана Салдиди, Анастасія Смеречинська, Анна Сорохтей, Дарія Тишовницька, Роман та Анна Чорнобілі, Ростислав і Тетяна Шутери, Катерина і

Ярослав Росолі; **по 20.00 дол.** — Юрій та Євдокія Боберські, Степан і Ольга Ганушевські, Володимир і Люба Делькевичі, Анна Старишак-Дзундза, Стефанія Костик, Йосиф і Марія Костиви, д-р Зенон і Марія Михайлюки, Томас і Люба Моржі, Володимир і Мирослава Приймаки, Мирон і Олена Тицькі, Роман і Оля Турики, Богдан і Лідія Хом'яки, Ірена Шмігель, Іван Шурин, Надія Тратх; **по 10.00 дол.** — Степан і Емма Адамчуки, Марія Вергун, Наталія Гуран, Олена Довгалюк, Марія Джус, Єва Козенко, Роман Кулик, Михайло і Дарія Лесіви, Петро і Марія Лещишини, Іван і Катерина Лялюки, Марія Лозинська, Іван і Галина Павлічки, Катя Пукерис, Василь та Ірена Семанюки, Анна Сохоцька, Богдан і Люба Хоми, Ольга Червінська, Марія Сипняк, Марія Сиплива, Стефанія Слюсар, Катерина Панич, Анна Капітан, Микола і Марія Лилаки; **5.00 дол.** — Катерина Щур.

Замість квітів у пам'ять **бл. п. Володимира Мартинця** (Глен Спей) складаємо **30.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Людвик та Аріядна Бахи.

Замість квітів у пам'ять **бл. п. Мирослава Мартинця** складаємо **20.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Яків і Кароліна Яворські (Чікаґо).

Замість квітів у пам'ять **Михайла Озарука** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Людвик Бах.

Замість квітів у пам'ять **бл. п. Михайла Озарука** складаю **10.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ірена Юрків-Семанюк.

Замість квітів у пам'ять **д-ра Юрія Дачишина** складаю **30.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Аріядна Лапичак-Бах.

Замість квітів у пам'ять **бл. п. Оксани Кулик** складаємо **20.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Людвик та Аріядна Бахи.

У 25-ту сумну річницю смерті нашого дорогого і незабутнього чоловіка і батька **бл. п. інж. Богдана Турка** замість квітів на могилу складаємо **1,000.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Марія Турко і Ярина Турко-Бодрок.

В пам'ять **бл. п. мґра Володимира Масюка** складаю **40.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ярослава Стасюк.

В пам'ять **бл. п. Марії Марусяк** складаю **50.00 дол.** на потреби УМ.

Марія Сокіл.

В пам'ять **св. п. Наталки Андерст**, яка померла 8 лютого 1994 р. в Канаді, складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Лідія і д-р Осип Оришкевичі.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-ра Михайла Лози** складаю **50.00 дол.** на потреби УМ.

Дружина Уляна Лоза.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-ра Михайла Лози** складаємо **25.00 дол.** на потреби УМ.

Ірена та Петро Твердохліби.

В пам'ять **бл. п. Євстахії Шуган** складаємо **25.00 дол.** на потреби УМ.

Осип та Юстина Головацькі.

Продовження в наступному числі.

П. ВОРОНЬКО

ЖУРАВЕЛЬ

Облітав журавель
Сто морів, сто земель.
Облітав, обходив,
Крила, ноги натрудив.
Ми спитали журавля
Де найкраща земля?
Журавель відповідає —
"Краще рідної — немає."

ТРИ БРАТІКИ

Літають три метелики з квітки на квітку:
червоний, жовтий і білий. П'ють солодкий мед
із квітів. Любуються сонячним теплом.

Несподівано в цей час упав зливний дощ. А
метелики відлетіли були далеко від своєї домів-
ки.

Прилітають вони до соняшника, що похилив
свою голову, і просять його:

— Соняшнику, рятуй нас. Розтули свій цвіт
і впусти нас до середини. Як нас не сховаєш, то
ми загинемо на дощі.

Соняшник глянув на них і промовив:

Жовтого прийму. В нього така барва, як у
мого цвіту. А червоний і білий нехай вибачають.

Тоді каже жовтий метелик:

— Як ти не приймеш моїх братів, то й я не
піду до тебе. Вкупі ми жили в щасті, то й я не
залишу своїх братів у нещасті. Разом будемо
загибати.

І полетіли.

Бачать рожу. Змокла, похилила голівку,
тремтить від холоду.

Прилітають до неї метелики.

— Прийми нас, захисти нас! — просять.

— Червоного захищу, інших не прийму, —
каже рожа.

На те відізався червоний метелик:

— Вибачай! Не буду я спасати себе, коли
мої брати мають загинати.

І полетіли далі.

Вже ледве лопотять крильцями — так пе-
ремокли, так перемерзли, вже ледве дихають.

Побачили лілею. Просять, щоб їх прийняла.

А лілея каже:

— Білого прийму, бо він такий, як мій цвіт.

А жовтої і червоної барви не люблю. Не прийму
тих метеликів.

Тоді каже білий метелик:

Прийми моїх двох братів. А мені краще
загибати, ніж себе рятувати й дивитися на
загибель братів.

Покинули лілею й полетіли далі по дощі.

Побачило це сонце з-поза хмари. Врадувала
його дуже братня любов метеликів. Пригріло
воно сильно й розвіяло хмару. Перестав падати
дощ, а тепле проміння соняшне осушило пере-
мочені крильця метеликів, огріло їх тіло.

Весело літали метелики в ясному промінні
сонця.

ЧИ ТИ ЗНАЄШ?

(Енциклопедія Веселика-Ляся)

Чи ти знаєш, що ЗАЙЦІ
Добре бачать уночі? —

Бо морквинки соковиті
Люблять гризти вони вліті.

Всі КУРЧАТКА, хоч малі,
Хробачка знайдуть в землі.

Ось повільна ЧЕРЕПАХА —
Це незграбна бідолаха,

Бо на спині свою хату
Треба завжди їй тягати.

Хто з тварин найвищий в світі?
Це — ЖИРАФИ знамениті, —

Довгі шиї витягають
І вершків дерев сягають.

Чом ледачі БЕГЕМОТИ
Не вилазять із болота?

Хоч на сонці добре грітись,
Та... бояться опалитись.

Знаєш птахів ПЕЛІКАНІВ?
Ненажери вони знані, —

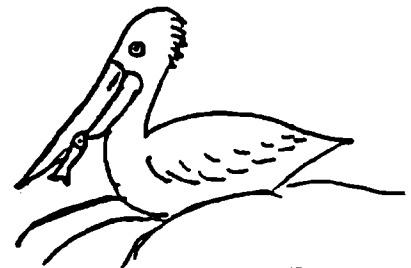
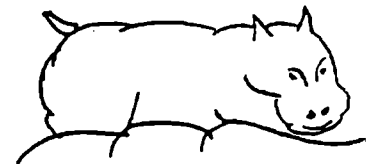
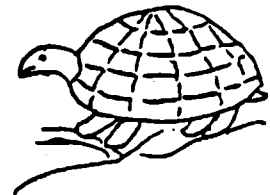
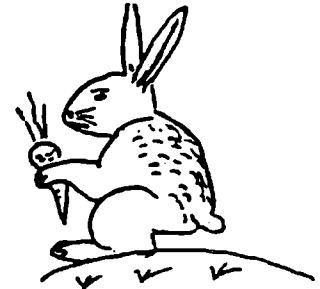
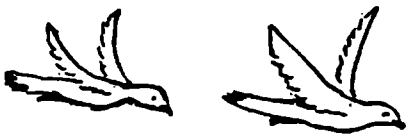
У мішку, у дзьобі тому,
Носять рибу ще й додому.

З півдня ПТАХИ голосні
Повертають навесні,

Бо той південь — край чужий,
Кожний любить рідний, свій.

А ВЕСНА — пора бадьора,
Її любить вся дітвора.

Пояснення-словничок: Бегемот — гіпопотам.

Ілюстрації авторки

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Коли доводиться писати посмертну згадку про людину, яка відійшла у вічність, то навіть найповніший огляд її життя аж ніяк не може охопити і передати усю її життєву дорогу. Вона ж бо сповнена хвилинами радості і турбот, успіхів і невдач, жертвенної праці, любови до людей та всього, що рідне і шляхетне. Саме ці прикмети були життєвим дороговказом **бл. п. проф. Леонтії Боднарук**.

Народилася Леонтія в 1912 році в Долині у патріотичній родині судді Євгена Коляджина і Степанії з Левицьких. Після закінчення гімназії студіювала слов'янську філологію і стародавню історію у Львівському університеті, який закінчила у 1935 році ступенем магістра. Цей період її життя мав помітний вплив на дальший розвиток плянів і таланту Леонтії, бо довелося їй студіювати та дружити з виїнятою активною і цікавою групою студентів —

поетом Б. І. Антоничем, С. Шкуратом, М. Семчишином, В. Барагурою та іншими.

Після закінчення студій Леонтія вчителювала у середніх школах Стрия. Там доля звела її з товаришем за фахом проф. Іваном Боднаруком, з яким згодом одружилася. Воєнні обставини і більшовицька загроза примусили молоде подружжя, як і багатьох інших, покинути рідні землі і податися на Захід — спочатку до Німеччини, де Леонтія вчителювала у таборівій школі у Бургдорфі, а опісля до Бразилії, де перебувала до 1960 року. Там вона зразу ж включилася у виховно-культурний світ українського середовища: вчила українські предмети в Інституті катехиток у Прудентополісі, викладала латину в гімназії Сестер Службениць. Крім родинних обов'язків та навчання, знаходила час і насагу займатися ще бібліотекою при Товаристві Прихильників Української Культури, яку провадила аж до виїзду до Америки.

Переїхавши з чоловіком і двома синами до Чикаго, продовжувала свою виховну і громадську працю. Як викладач української мови й літератури у вищих клясах "Рідної Школи", була активним членом Учительської громади, Союзу Українок Америки. У 60-их роках родина Боднаруків переїхала до Дітройту, де Леонтія вчила в українській гімназії Отців Василіян та вищих клясах суботньої школи. Як знавець української літератури, вклала багато праці, щоб зацікавити нашу молодь українською книжкою. Цей гарний задум вона зреалізувала, ведучи Літера-

турний клуб при місцевій середній школі.

У 1974 році, у зв'язку з погіршенням стану здоров'я, повернулася до Чикаго. Тут активно працювала у 22-му Відділі СУА, зокрема в його радієвій колегії. Майже не було тижня, щоб ми не чули її надзвичайно дбайливо підготованого реферату чи доповіді на радіостанції подружжя Самбірських. Гарна літературна мова, різноманітність тематики зуміли завжди зацікавити слухачів і приносили авторці признання та пошану. В цілому Леонтія Боднарук підготувала 145 радіопередавань.

Доля не пощадила її: в 1990 році вона втратила чоловіка проф. Івана Боднарука, а рік пізніше помер її син Ростислав. Сама вона, хоч і занепадала на здоров'я, все ще цікавилася подіями Відділу, громади, постійно підтримувала контакт зі союзницями, які в міру можливості відвідували її.

6 жовтня 1993 року, після тяжкої і тривалої недуги, Леонтія Боднарук померла, залишивши у жалобі сина Богдана з дружиною Вірою і внучку Яру та дальшу родину.

Леонтія Боднарук була зразковою членкою 22-го Відділу СУА, дуже сумлінно виконувала свої обов'язки, брала активну участь в громадському житті Відділу (на сходинах приїздила з далекого передмістя аж двома поїздами), завжди була тактовна, зрівноважена, жертвенна, була людиною високої особистості і товариської культури. Ціле її трудолюбне життя було присвячене високим ідеалам добра і правди.

Мирослава Шевчик,
пресова референтка
22-го Відділу СУА.

ВЧЕНІ ЖІНКИ... Закінчення із стор. 10.

ремесел, в інститут історії, музей, але ніде більше року не працювала, бо завжди звільняли "за власним бажанням". Тільки у 1948 році вчена стала працювати у педагогічному інституті на посадах секретаря, ляборанта, доки у 1961 році її не звільнили за рішенням лікарської комісії. Пішовши на вимушену пенсію, хвора Євгенія Спаська розшукує свої неопубліковані роботи і при сприянні друзів передає їх на збереження до Інституту мистецтвознавства, фолкльору та етнографії ім. М. Рильського АН України, де вони й зберігаються. Окремі зі своїх робіт та ілюстрації до них вчена так і не змогла розшукати. Вже була готова праця "Промислова експортна вишивка Київщини" (аналіза техніки — 6 альбомів ілюстрацій). Її прийняли до друку у 1934 р., але після арешту праця не вийшла. Окрім того, Спаська у

1926-1934 роках підготувала публікації: "Пузирьовський посуд на Чернігівщині", "Кролівець — опорний пункт художнього ткацтва на Україні", "Із історії Кролевецького ткацтва (XVII-XVIII ст.)", "Скатерті гетьмана Івана Скоропадського", методичні рекомендації для опрацювання матеріалів з народного мистецтва та ряд інших. Її рукописна спадщина ще чекає на видання.

Все життя, перебуваючи на засланні, мріяла ластівкою перелетіти на Україну. Влітку 1972 року старенька жінка відважилася і приїхала відвідати Київ, але то вже було прощання. У 1973 році Євгенія Спаська померла і похована в Алма-Аті.

Вічна пам'ять цим мужнім дослідницям народної української культури!

м. Куїв

ВІД РЕДАКЦІЇ "НАШОГО ЖИТТЯ"

Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів, статтей. Згідно з журналістичною практикою не подається копій, що були поміщені, чи переслані до інших газет чи журналів. Будемо вдячні, коли пресові референтки та дописувачі будуть придержуватися тієї засади.

Редакція не приймає матеріалів, не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде поміщувати неввічливих, образливих для кого-небудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає за домовленням, тел.: (212) 674-5508. Fax: (212) 254-2672

Адреса: "Our Life", 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ

65-ИЙ ВІДДІЛ СУА В НЬЮ-БРОНСВИКУ

Річні загальні збори 65-го Відділу СУА ім. "Дочок України" в Нью-Бронсвіку, Нью-Джерсі, відбулися 24 квітня. Головою зборів була Марія Слободян, секретаркою — Тамара Панкевич. Округну Управу репрезентувала її голова Ярослава Мулик.

Управу на 1994 рік вибрано в такому складі: Наталія Головінська — голова, Анна Хомут — заступниця голови, Ярослава Букачівська — протоколярна і кореспонденційна секретарка, Іванна Ратич — скарбничка.

Референтки: організаційна і музейно-мистецька — Дарія Орхівська, культурно-освітня — Мирослава Стойко, суспільної опіки — Марія Слободян, пресова — Тамара Панкевич, імпрезова і хронікарка — Ольга Городецька.

Контрольна комісія: Тамара Панкевич — голова, Ольга Яцишин, Ірена Старожитник — членки.

Тамара Панкевич,
пресова референтка.

3-Й ВІДДІЛ СУА У ФІНІКСІ

Загальні збори 3-го Відділу СУА у Фініксі, Арізона, відбулися 23-го січня.

Управу на 1994 рік вибрано в такому складі: голова — Ірина Гриневич, заступниця голови — Христя Винник-Вил-

сон, секретарка — Лідія Дудук, скарбничка — Марія Гроль.

Референтки: суспільної опіки — Мирослава Михайлів, організаційна — Маріяна Турів, пресова — Ольга Сливка, господарська — Мирослава Михайлів, культурно-освітня — Ольга Сливка.

Контрольна комісія: Ольга Сливка, Віра Томас, Христя Війко.

Христя Винник-Вилсон,
заступниця голови Відділу.

57-ИЙ ВІДДІЛ СУА В ЮТИЦІ

Загальні збори 57-го Відділу СУА в Ютиці, Нью-Йорк, відбулися 15 травня. Головою зборів була Ярослава Томич, секретаркою — Осипа Кропельницька.

Управу на 1994 рік вибрано в такому складі: Люба Ярмак — голова, Ярослава Томич — заступниця голови, Осипа Кропельницька і Володимира Яцків — секретарки, Катруся Мельник — скарбничка.

Референтки: Володимира Яцків і Христина Ликтей — організаційні, О. Яновська і Христина Ликтей — імпрезові, Е. Николайчук, М. Смолій — суспільної опіки, Оріся Запаранюк — музейна, Євгенія Ликтей — зв'язків, Н. Холявка, К. Драгош — господарські.

Контрольна комісія: О. Яцковська, М. Смолій, Н. Камавф.

Осипа Кропельницька,
секретарка.

"Our Life" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian National Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., New York, N.Y. 10003

Annual subscription in the United States of America for UNWLA members is \$25.00 (single copies \$3.00 each).

Annual subscription in the United States of America for other subscribers is \$30.00.

In countries other than U.S., annual subscription is \$40.00 in U.S. currency.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна — 25.00 дол. для членів СУА; для інших передплатників — 30.00 дол. (поодинокое число 3.00 дол.)

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США — 40.00 американських доларів.
Зміна в передплаті ввійшла в силу 1 січня 1994 року.

© Copyright 1994 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed in USA by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011

(201) 772-2166
Fax (201) 772-1963

"Second-Class Postage Paid at New York, N.Y. and at additional mailing offices" (USPS 414-660)

108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Взори жіночих сорочок Снятинщини. Із збірки Климентія Габданк-Рогозинського. Рисувала М. Т.
Women's shirts, Sniatyn region. From the collection of Klymentij Habdank-Rohozynskyj. Drawing by M. T.
Вишивати нитками червоними ч.666 і синіми ч.996. Embroider with DMC thread red #666 and blue #996.